

Kalendář / nejdůležitější termíny

23. 4. 09, 16 h – vernisáž Ekoplakát (Brno – hlavní město graf. designu č. 53), Galerie HaDivadlo Brno, >30. 6. 09
26. 4.>3. 5. 09 – 7. mezin. trienále 4th BLOK Charkov UA
>15. 5. 09 – uzávěrka Trienále plagátu Trnava SK
16. 5.>14. 6. 09 – 20. mezin. výstava plakátu Chaumont FR
>20. 5. 09 – uzávěrka Ten Images for Ithaca GR
14. 6.>27. 9. 09 – 17. mezin. bienále plakátu Lahti FI
>25. 6. 09 – uzávěrka 4. čínského bienále plakátu Hangzhou CN
>30. 6. 09 – uzávěrka 3. mezin. bienále plakátu La Paz BO

Příště: SBB 39 – redakční uzávěrka 31. 8. 09

► Jako přílohu **SBB 37/38** členové SBB obdrží katalogy dvou výstav: Jaroslav Šůra černobílebarevný a Ekoplakát

Velmistr optického klamu a nonsensu Shigeo Fukuda (76) náhle odešel

4. 4. 32.–11. 1. 09 – narodil se i zemřel v Tokiu. Byl jedním z nejvlivnějších a nejobdivovanějších grafiků 20. století. Jeho nápady hýčící dílo se stalo vzorem pro mnohé další významné světové grafiky konce 20. století. V Brně jsme měli štěstí, na 2. Bienále Brno v roce 1966 získal bronzovou medaili, bylo to jeho první ocenění v zahraničí a při každé příležitosti to neopomněl připomenout (stejně ale jako to, že v posledních několika letech byl vždy a to pouze v Brně výběrovou porotou vyřazován...). Osobně přijel do Brna už v roce 1971, když připravoval s art directorem tokijské Olympiády 1964 Kacumie Masaru výstavu východoevropského lidového řemesla, a podruhé už jako porotce na 16. Bienále Brno 1994; byl jmenován čestným členem SBB. Zemřel obdivuhodný společník (rád zpíval, předváděl origami, různá kouzla a situační gagy), přítel mnoha grafiků všech generací na celém světě, po kterém tak rád cestoval – většinu svých nápadů vymýšlel během dlouhých interkontinentálních letů po různých destinacích naší zeměkoule, doma je pak sám zpracovával. Nikdy nepoužíval počítač a neměl žádné velké studio (většinou pouze jednoho asistenta).
(pokračování na str. 23–24)

World's Graphic Day 27. 4. / K svátku grafiků,
Světovému dni grafiky, symbolicky přijímáme práci studentky UTB
Zlín K. Křížové Absolut typy... (Z výstavy Prototype 3 – viz str. 16)

Plakát s typickou nonsensovou myšlenkou Shigeo Fukudy pro vlastní výstavu na tokijské Ginze, 1977

ABSOLUT TYPO.

Výstavy SBB 2009

Výstavy v Galerii HaDivadlo Brno a Galerii ČAK

V cyklu Brno – hlavní město graf. designu již pátým kalendářním rokem pokračuje výstavní činnost Sdružení Bienále Brno v Centru experimentálního divadla – Galerii HaDivadlo Brno. SBB je také spoluorganizátorem několika posledních výstav v Galerii ČAK v 5 výkladcích Paláce Dunaj (Praha, Národní tř. a Voršilská), a to spolu s Asociací užité grafiky a graf. designu a Českou advokátní komorou (ČAK).

- **Znáte Čechova?** / Výstava 40 divadelních plakátů ze soutěže studentů z Bratislavy a Plzně (v cyklu Brno – hlavní město graf. designu č. 50), Galerie HaDivadlo Brno, 21. 10. 08>20. 2. 09
- **Jan Rajlich jr. / Slova** / 10 plakátů (v cyklu Brno – hl. město graf. designu č. 51), Galerie ČAK, Palác Dunaj Praha, 24. 11. 08>15. 3. 09
- **Václav Houf / To už je tolik?** / Výstava k životnímu jubileu autora (v cyklu Brno – hlavní město graf. designu č. 52), Galerie HaDivadlo Brno, 26. 2. 09>20. 4. 09
- **Ekoplakát / Eco-poster** / Plakáty z 11. mezinárodního trienále plakátů s tematikou ochrany přírody a životního prostředí Ekoplagát Žilina 2008 (v cyklu Brno – hlavní město graf. designu č. 53), Galerie HaDivadlo Brno, vernisáž ve čtvrtek 23. 4. 09 v 16 h (>30. 6. 09)
- **Jaroslav Šůra černobílebarevný** / Výstava k životnímu jubileu autora (v cyklu Brno – hlavní město graf. designu č. 54), Galerie ČAK, Palác Dunaj Praha, 27. 3. 09>20. 5. 09

Autor plakátových „Slov“ – Jan Rajlich ml. – zapózoval v únorovém mrazíku a beraničce před svými exponáty na Národní třídě v Praze (foto A. Rajlichová) / Na druhém snímku instalace v jedné z výloh do Voršilské ulice (foto K. Aubrecht)

Václav Houf / To už je tolik...?

52. výstavu cyklu Brno – hlavní město grafického designu k autorovým šedesátinám v Galerii HaDivadla, Alfa pasáž, Poštovská 8d, Brno, 26. 2.>20. 4. 09 zde uspořádala Sdružení Bienále Brno a Centrum experimentálního divadla – HaDivadlo Brno s podporou statutárního města Brna. Vernisáž ve čtvrtek 26. 2. 09 v 16 hodin navázala na schůzi řídícího výboru SBB, které se zúčastnila valná část členů ŘV a RKV SBB (**Karel Aubrecht, František Borovec, Vlasta Brimová, Jana Čipáková, Jiří Eliška, Václav Houf, Hana Hudečková, Josef Kubiček, Václav Mekyska, Boris Mysliveček, Radomír Postl, Jan Rajlich ml., Jan Rajlich st. a Zdeněk Světlík**), ŘV SBB rozhodl mimo jiné o svolání řádné valné hromady SBB na podzim t. r. Početně navštívenou vernisáž (cca 200 návštěvníků) zahájil krátce **doc. Jan Rajlich**, předseda SBB, o souvislostech tvorby **Václava Houfa** promluvil PhDr. Rostislav Niederle, který přednáší dějiny umění na Fakultě výtvarných umění VUT v Brně – jeho text tu dále přetiskujeme. Poté se ujal slova a činu autor / jubilat a od barového pultu naléval víno a připíjel si s desítkami hostů...

Vernisážový text Rostislava Niederleho:

Dámy a pánové,
u příležitosti zahájení výstavy zlomku z díla Václava Houfa mně dovolte vyslovit krátké laudatio.
„Řekni něco, že se Sartre bude obracet v hrobě,“ nabádal mě Václav s narážkou na mé filosofické vzdělání. Pravda. Ono skutečně není až tak těžké nalézt v jeho díle souvislost s existencialismem sartrovského střihu. Jak známo, podle Sartra není naše podstata či esence dána, ale budována našimi rozhodnutími, včetně rozhodnutí výtvarných. Tak například Václavovy hlavy mohou (nemáme-li je nahlížet jako pouhý formalistický výboj) reprezentovat naše role, jež hrajeme, naše životní rozhodnutí, jež budují to, čím jsme, tedy naši esenci. Nu, a otázka se pak nabízí sama. Jaká je Václavova esence dle jeho koláží dnes, v okamžiku, kdy může bilancovat? Dodáme-li k Sartrovi Freuda, pak lze Václavovy obrazy, kresby, grafiky a plakáty nahlédnout jako sublimace neuróz a rozličných trápení samotného autora. Tak třeba vidím rozhodnutí nakreslit tančící zápalky. Jakápak je za rozhodnutím vytvořit takovou kresbu autorova latentní pudová obsese? Nebo uvažme autorovo rozhodnutí ztvárnit už zmíněné baconovské hlavy. I takové rozhodnutí dle Sartra buduje esenci. Jaká je tedy esence autora, který nenabídne líbezná biedermaierovské krajinky, ale obrazy možné hrůzy v nás? Máme se snad autora bát? Skrývat před ním své děti? Nebo jsou to – nedej bože – obrazy nás samotných? Jsou to snad obrazy-zrcadla? Jen klid. Ty věci nejsou v posledku patetické. V jistém esenciálním ohledu – pace Sartre – lze vždy někde v pozadí zahlédnout laskavý reflektující úšklebek sokratovského ironika, který ví, že daleko lepší než roboti bojující jsou roboti milující.
Ad multos annos, Václave.

O Václavu Houfovi: Narodil se 30. 3. 49 v Brně. Po studiích na Střední průmyslové škole textilní v Brně a na Pedagogické fakultě Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně (současná Masarykova univerzita) vykonával 12 let svobodné povolání, a poté 9 let přednášel na Škole uměleckých řemesel v Brně. V současné době již 10 let vede Ateliér grafického designu na Fakultě výtvarných umění Vysokého učení technického v Brně. Spolupracoval s řadou nakladatelství (Blok, Albatros, Kruh, Doplněk, Melantrich, Ave, Mladá fronta), divadel (Radost, Divadlo na provázku, HaDivadlo, Večerní Brno, Národní divadlo v Brně), institucí (Moravská galerie, Dům umění, Ústav památkové péče, Filmový klub Brno, Design centrum ČR, Československá televize, Český rozhlas, Etnologický ústav AV ČR, Muzeum Brněnska, Masarykova univerzita Brno) i soukromých společností (OK Pyrus, Synerga, Erding etc.). Jeho práce jsou zastoupeny například v Kupferstick Kabinet v Lipsku, archivech mezinárodních bienále (Varšava, Bělehrad, Lublaň, Gabrovo), Moravské galerii v Brně, v archivu Divadelního oddělení Moravského zemského muzea, Muzea města Brna a v řadě soukromých sbírek v zahraničí. Uspořádal celkem 28 samostatných výstav, zúčastnil se 152 výstav skupinových, absolvoval 6 symposií a získal 30 cen.

Členové SBB

Jubilea členů SBB – leden–září 2009

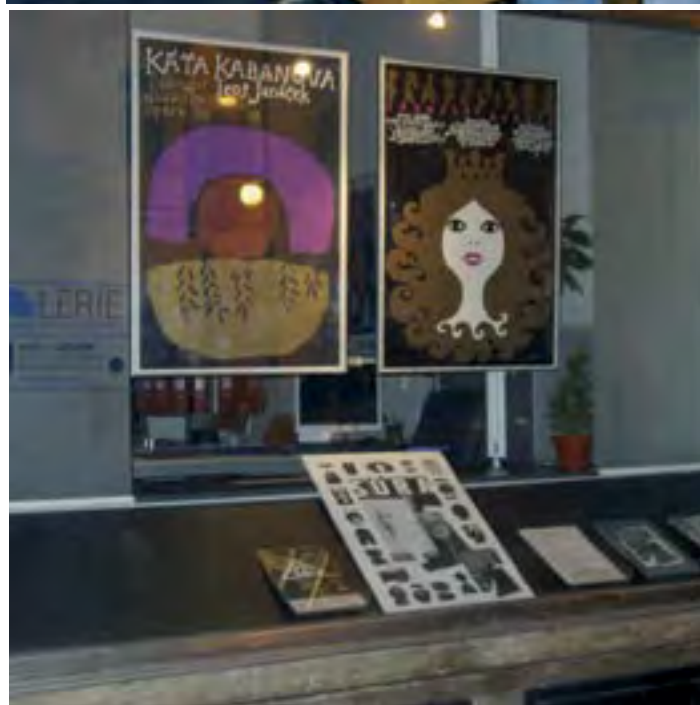
V této rubrice uvádíme ty členy SBB, kteří dovrší v daném období 50, 60, 65, 70, 75, 80, 85, 90, 95, 100... let... !!! BLAHOPŘEJEME !!!

- **Karel Holešovský** 2. 3. – 75 • **Václav Houf** 30. 3. – 60 • **Jaroslav Šůra** 31. 3. – 80 • **Jiří Hlušíčka** 24. 4. – 80 • **Ivan Bílý** 5. 6. – 50 • **Jiří Lejska** 17. 9. – 50

!!! BLAHOPŘEJEME !!! 50, 60, 65, 70, 75, 80, 85, 90, 95, 100...!!!

Z vernisáže Václava Houfa v Galerii HaDivadlo: Autor se proměňuje v barmana / Rostislav Niederle o něm procítěně hovoří a herečka Bohdálková přihlíží / Ruce si mne Jan Rajlich ml. / Zatímco Jan Rajlich st. diskutuje s Dr. Vlastou Brímovou a Hanou Hudečkovou z Rapidu (za nimi Boris Mysliveček a Jiří Eliška) / Od baru V. H. vyšel do davu (uprostřed), před ním fotografuje J. R. ml. / Vlevo V. H. s grafikem Karlem Hanákem a architektem Františkem Vránou (za ním Karel Blažek, ředitel nakladatelství Vutium, a Dr. Jiří Cicvárek) / Dole stále se trousící návštěvníci – potud fotografie Anny Peckové / Na posledním snímku Jana Rajlich ml. se ilustrátorka Blanka Šperková diví, že už je tolik...

Jaroslav Šůra – 80!!! Fotografie z „Jaroslava Šůry černobílebarevného“: Kolega z AUG Jan Schicker likviduje pod dohledem Mistra cosi, co nemohl udělat kohoutek nad jejich hlavami, ale spíše pražští holubi... / Velká trojka po malé vernisáži (U Šuterů), aneb zleva Jan Schicker, Jaroslav Šůra a Karel Aubrecht

Z odpovědi Mistra na blahopřání k 80. kulatinám...

„...Lichotníci a lichotnice mi sice říkali, že na to nevypadám, ale já jsem si věděl své. Při nástupu do vozů městské hromadné dopravy vyskočilo vždy několik půvabných slečen s nabídkou místa k sezení. Vzpomínám si, jak mě to vždycky deprimovalo a jak jsem jim asi připomínal roztrášeného vetřelého staříka. Dnes už jsem jim docela vděčný a při vyslovení díky hlavně dávám pozor, aby mi nevypadly zuby. Jinak – při četných dotazech gratulantů – dávám recept na dlouhověkost – hojnost vinného (hlavně moravského) moku pokud možno již od prvního ranního rozbřesku do pozdních hodin nočních. Udrží to veselou mysl, bystrost myšlení, potenciální schopnosti a tím i přitažlivost u žen...“ J. Š.

Moje únorová „vteřina v lednu“ Veroniky Palečkové

Výstava s tímto názvem proběhla v Nové síni v Praze 10.>22. 2. 09.

Próteovské záznamy neřízené tvorby II

Výstava Josefa Bubeníka Galerie Katakomba Brno, 14.>30. 1. 09.

Cena J. Haščákovi

17. 12. 08 bola v Trebišove udelená Cena Košického samosprávneho kraja za rok 2008 členovi SBB, kolego- vi doc. akad. mal. Jozefovi Haščákovi, ArtD. z Katedry dizajnu FU TU v Košiciach, ako ocenenie vykonanej práce na prospech rozvoja regiónu. Blahoželáme!

**Niklaus Troxler Willi-
SAU bei PIGASUS**

Jazzplakate aus der Schweiz (Džezové plakáty ze Švýcarska). Výstava plakátů Niklause Troxlera CH je otevřena v Berlíně 4.>30. 4. 09. A: Pigasus Polish Poster Gallery, Torstrasse 62, 10119 Berlin DE.

Pozvánka na výstavu

conejvíc / 1. Na vernisáži conejvíc se setkal (zleva) Karel Míšek s otcem Pavla Beneše, s grafikem, ilustrátorem a litografem Karlem Benešem / 2. Pavel Beneš se svou předrevoluční múzou / 3. Týž mezi Jiřím Krytinářem a Václavem Koubkem / 4.–5. Dva záběry z conejvíc nabitě expozice...

Oleg Veklenko čestným členem SBB

ŘV SBB již na jednom z loňských jednání rozhodl udělit čestné členství SBB k Světovému dni grafiky 2009 (27. 4.) zakladateli ekologického trienále grafiky a plakátu 4. Blok v Charkově UA, grafikovi a profesorovi charkovské Akademie umění a designu **Olegu Veklenkovi**. Diplom čestného člena mu bude slavnostně předán kurátorkou Trienále 4. Blok Olgou Severinovou na vernisáži 8. ročníku 26. 4. 09 v Charkově.

Trvalé následky (Jiřího Šalamouna)

Výstava ilustrací **prof. Jiřího Šalamouna** Trvalé následky, kterou zahájil Jan Rous, byla otevřena v Severočeské galerii výtvarného umění v Litoměřicích 11. 12. 08>22. 2. 09. Info: www.galerie-ltm.cz/

Jiří Šalamoun: Andělíčku, můj vrchní strážníčku

Jak jsme avizovali v SBB 35/36, vracíme se k rozhovoru Břetislava Dítěrycha s **J. Š.** o poezii a snech (HOST, r. 24, č. 8, s. 38–40) odpovědí na poslední otázku: „Mám pocit, opakují, že co nemělo být, asi holt není a možná je to tak v pořádku, i když mě to může mrzet... Byl bych si leccos dodatečně rád odřekl, ale i přidal. Jenže každý máme nějaké neuzavřené plány, často díky bohu... Kdysi jsem měl v úmyslu s kolegou Wunderlichem z lipského institutu vydat ilustrace ke knížce snů od Ignaze Jeżowera, Videňáka z doby před první světovou válkou, kterou jsem našel v antikvariátu, ale z projektu nic nebylo a pak už jsem se o nic podobného nesnažil, bylo jasné, že to nemá moc velké šance na úspěch. Líp to nedopadlo ani s pražskými strašidelnými texty, které mi doma kdosi v 90. letech ukradl i s hotovými kresbami. Byla to jakási smůla, trochu prokletí. Nebo snad varování?“

Pavel Beneš vystavil v altánu Klamovka vše, co se mu z let jeho profesionální kariéry grafika (1985–2009) podařilo dohledat, co neztratil či nerozdal, a touto výstavou se vrátil do míst, v nichž strávil dětství i bouřlivou pubertu a pak i studia na VŠUP: nad parkem chodil do obecné školy, pod parkem do základní, na opačném konci Klamovky v dětství v zimě boboval a v létě si hrál na indiány. Přes Klamovku chodil se svou středoškolskou múzou a později trávil nejednu večer v legendární hospodě uprostřed parku nejen jako spřízněnec kapel OPN, Psí vojáci, Garáž nebo PPU, ale i jako člen Křiku. A protože výstavní prostor má objem pouhých 28 m³, bylo pochopitelně narváno. Takhle malá galerie ještě nikdy nehostila podobně velkou expozici, stejně jako tak velkého autora (201 cm).

Výstava byla zahájena 15. 4. 09 Jiřím Krytinářem, autorem a Vaškem Koubkem a potrvá do 10. 5., kdy se rovněž koná poslední autorem komentovaná prohlídka.

-pb- (více na www.benes.cz/hotovo/vystavy/conejvic)

Zprávy z ČR a SR

Soutěže

Soutěž na JVS Města Rakovník

Město Rakovník vyhlašuje soutěž Jednotný vizuální styl pro Město Rakovník. Značka by se měla skládat z grafického symbolu, logotypu ze slovního označení „Rakovník“, variantně „Město Rakovník“ příp. Městský úřad Rakovník. Značka a logotyp budou používány jak samostatně, tak i ve spojení s heraldickým znakem Města Rakovník. **Termín odevzdání: 4. 5. 09.** Info: www.murako.cz

Univerzita Hradec Králové chce JVS

Soutěž Jednotný vizuální styl pro Univerzitu Hradec Králové byla vyhlášena s **termínem uzávěrky 22. 5. 09.** Předmětem soutěže je vytvořit JVS, jehož základem bude značka sestávající z grafického symbolu a logotypu složený ze značky a slovního spojení Univerzita Hradec Králové. Info: www.uhk.cz

Soutěž BigMag

Bienále Brno 2010 a Studio Najbrt vyhlašují pro další, 24. ročník Bienále Brno v roce 2010 soutěž BigMag zaměřenou netradičně při plakátovém bienále na časopisy. Projekt BigMag — Časopisy v Česku po roce 1989 pátrá po nezávislých časopisech... **Odevzdání přihlášky 1. 6. 09.** Info: www.bigmag.cz

Výstavy/akce

Křeslo BRNO 60

A.M.O.S. Design na podzim představil na Designstory novou podobu kancelářského křesla BRNO 60, které v sobě spojuje kouzlo zlatých šedesátých let, moderní technologie i materiály. Za re-designem křesla stojí architekt Vladimír Ambroz (v 90. letech místopředseda SBB). Původní křeslo BRNO 60 bylo vyrobeno v roce 1959 podle návrhů Zdeňka Ševčíka a Miroslava Spurného pro interiér nové výškové budovy BVV na Brněnském výstavišti a stalo se standardním vybavením kanceláří. Společnosti A.M.O.S. Design se podařilo najít několik posledních dochovaných kusů nábytku a pomocí optického skeneru vytvořit počítačový snímek, na jehož základě byl vytvořen inovovaný model křesla. A.M.O.S. Design nahradil původní kovový rám samonosnou konstrukcí a čalounění sedákem z revolučního materiálu Corian, který křeslu dodal nové vlastnosti – mimořádnou tuhost, odolnost a povrch příjemný na dotyk. Křeslo bylo prezentováno také v UPM Moravské galerie v Brně 10. 2. 09 v rámci besedy s autory na výstavě Bruselský sen. Prohlédněte si video historie i redesignu křesla BRNO 60! Proveďte vás celým procesem od vytvoření návrhu přes samotnou tvorbu až po re-make křesla. Viz www.amosdesign.cz/youtube

Křeslo BRNO 60, Brno 1959–60. Stavba nové budovy BVV a vybavení interiéru, návrh: Ing. arch. M. Spurný, spoluautor Ing. arch. Zdeněk Ševčík, re-design křesla Ing. arch. V. Ambroz, AMOSDESIGN, Brno 2008, optický scan Fakulta výtvarných umění VUT Brno, vizualizace Dimensio Brno + Rhino Argentina, maketa SeBaTi s. r. o., výroba A.M.O.S. DESIGN, technické řešení Petr Fiša, materiál CORIAN®

Profesor Ivo Serba / MathArt

V brněnské Bezejmenné galerii při Fakultě informatiky Masarykovy univerzity vystavoval 15. 12. 08>31. 1. 09 matematik Ivo Serba, který se dlouhá léta zabývá mj. i estetikou počítačových výstupů. Vystavené artefakty měly za cíl vzdát hold matematice a potěšit diváky všeho druhu. Výstavu generovaných estetik pomohli realizovat autorovi přátelé z katedry Počítačové grafiky a designu FI MU.

Autor výstavy – profesor Ivo Serba (nar. 1934) – řadu let zarputile buduje most mezi světem matematiky a světem umění. Matematického vzdělání se mu dostalo na VA, ČVUT, VUT a při vlastním studiu v rámci oboru vědeckotechnické výpočty a modelování dynamických systémů na počítači, kterému se věnoval dvacet let. Na začátku 80. let přešel ke vznikající počítačové grafice. V 60. letech se intenzivně věnoval fotografii a dějinám moderního výtvarného umění, ale jako profesionála ve výpočetní technice jej brzy zaujalo umění podporované počítačem – Computer Art, a v něm esteticky produktivní algoritmy procedurální počítačové grafiky, pro které se postupně celosvětově ustálil název matematické umění – Mathematical Art. V roce 1999 založil na Fakultě informatiky MU předmět Výtvarná informatika. Jako výtvarník-amatér je členem brněnského TT klubu – sdružení výtvarných umělců a teoretiků a Unie výtvarných umělců ČR.

Z výstav: Algoritmy – Galerie VŠB Ostrava, 1997, samostatná výstava / Fraktál – SALON 2000, Výstaviště Praha, 2000 / Krása algoritmů – Bezejmenná galerie Brno, 2001, samostatná výstava / Fraktály – Invence 2002 (Computer – Multimedia Art), Kongresové centrum Praha, 2002, mezinárodní výstava / Generované estetiky – AGDaMM – Městské divadlo Brno, 2004 / Plastiky, obrazy, počítačové grafiky – Městské muzeum Strážnice, 2006, spolu s manželkou Evou.

Z úvodního slova doc. Josefa Prokeše:

Dobrého adventního odpoledne přeji!

Nikdo z návštěvníků vernisáží neočekává, že úvodní proslov zboží svět. Vaše neočekávání bude naplněno. Tak ani tento úvodní proslov svět nezboří. Nedozvíte se z něj nic podstatného a překvapujícího ani o autorovi, ani o jeho díle. Bude to jen pár střípků nesouvislých marginálií, tak jak mi je slina do úst přinese...

Ivošovi se dostalo mimořádně kvalitního matematického vzdělání. Tak mimořádně kvalitního, že i těch 20 let, kdy musel být mimo vysokou školu, jej matematika živila. A po návratu do školství jej posledních deset let matematika i těšila. Tahle výstava je vlastně holdem matematice. Ivo mě vždycky přesvědčoval, že matematika je krásná a že v ní nemám spatřovat bubáka. Přes všechnu svoji snahu však nedovedu objasnit podstatu fraktálu. Vím jenom, že podstatou těchto vystavených výtvarných kreací jsou výpočty, a to složité výpočty. Které jsou svým způsobem esteticky libé...

Ivo Serba u nás stál u zrodu MATEMATICKÉHO UMĚNÍ nebo, chcete-li VÝTVARNÉ INFORMATIKY a nebo co já vím MATEMATICKY GENEROVANÉ ESTETIKY. Pohybuje se zkrátka už roky na pomezí matematiky a umění, tedy oborů, které jsme byli zvyklí chápat protikladně. Ona mezioborovost je tolerovaná, přijatelná až v několika posledních letech. Dříve matematikové lomili rukama a volali: netahejte nám do naší exaktní disciplíny ten umělecký chaos! A umělci zase ve svém chrámu emocí odmítali matematické konstrukce. Ono tomu ale bylo podobně ve všech disciplínách, i já bych o tom mohl písně zpívat. A dodnes si mnozí koryfejeové zamřelých akademických disciplín hlídají hranice svých fundamentálních oborových zahrádek – nebo chcete-li katedrál...

Zatím jsem hovořil pouze o výtvarném umění, ale my jsme se s Ivo Serbou často bavili třeba i o soudobé vážné hudbě. Nebo o experimentech v oblasti divadla, filmu, či tance nebo beletrie. Protože nynější pojetí světa už neškátlkuje skutečnost do rigorózně rozparcelovaných ohrádek. On se nám ten skutečný život jaksi přelévá přes rigidní plůtky a hranice tradičně pojímaných akademických disciplín. Ptám se třeba, proč informatikové rozumějí Johannu Sebastianu Bachovi a proč Noam Chomski vystudoval filosofii a učil 52 let na MIT. A proč na naší FI vyučujeme kromě počítačové grafiky a zpracování obrazu i hudbu, divadlo, film...

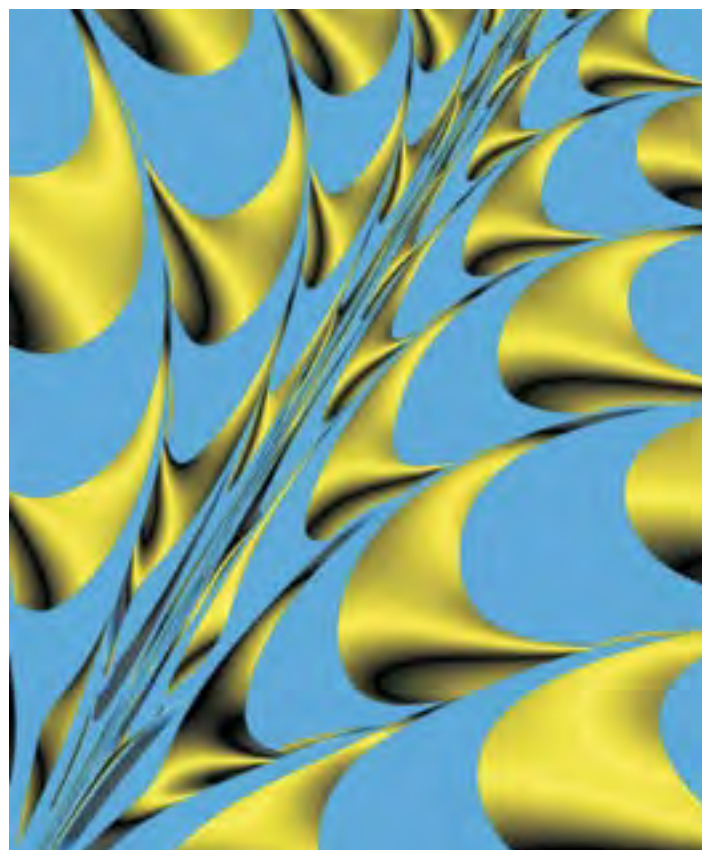
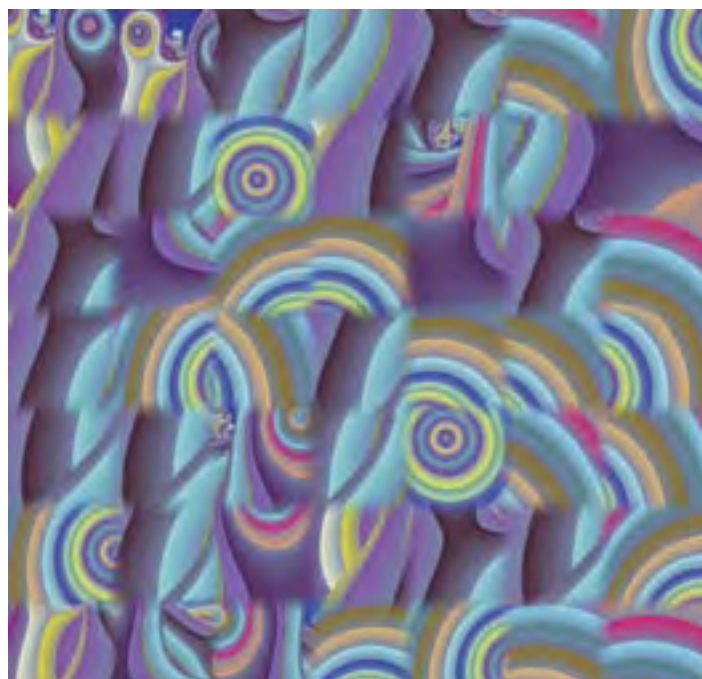
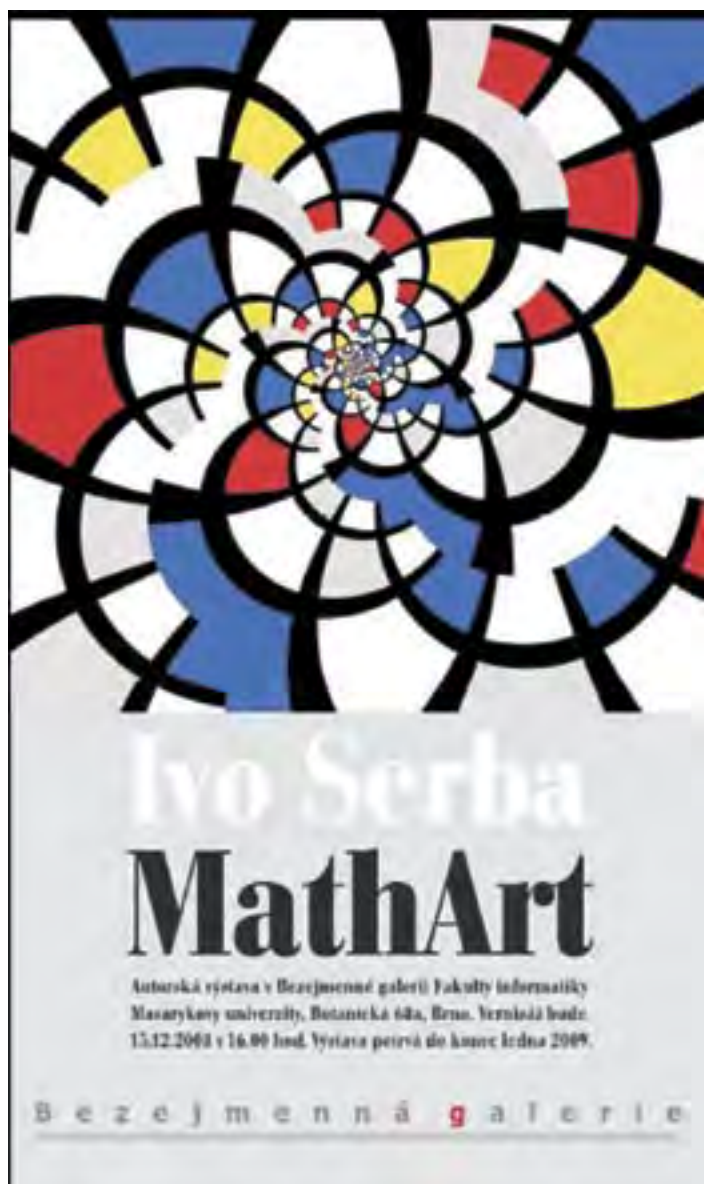
Já bych ale rád alespoň zmínil působení Ivo Serby jako učitele. On totiž dovedl najít cestu i ke studentově duši. Netlačil, ale spíš přitahoval. A to je moc dobře...

Z této výstavy si můžeme, ale taky nemusíme, odnést v myslí třeba jen střípek, kamínek do mozaiky, která krásí náš intimní svět...

Já sám mám na zdi ve své pracovně přichystaný hák a Ivo mi na něj slíbil něco pověsit. Už se těším...

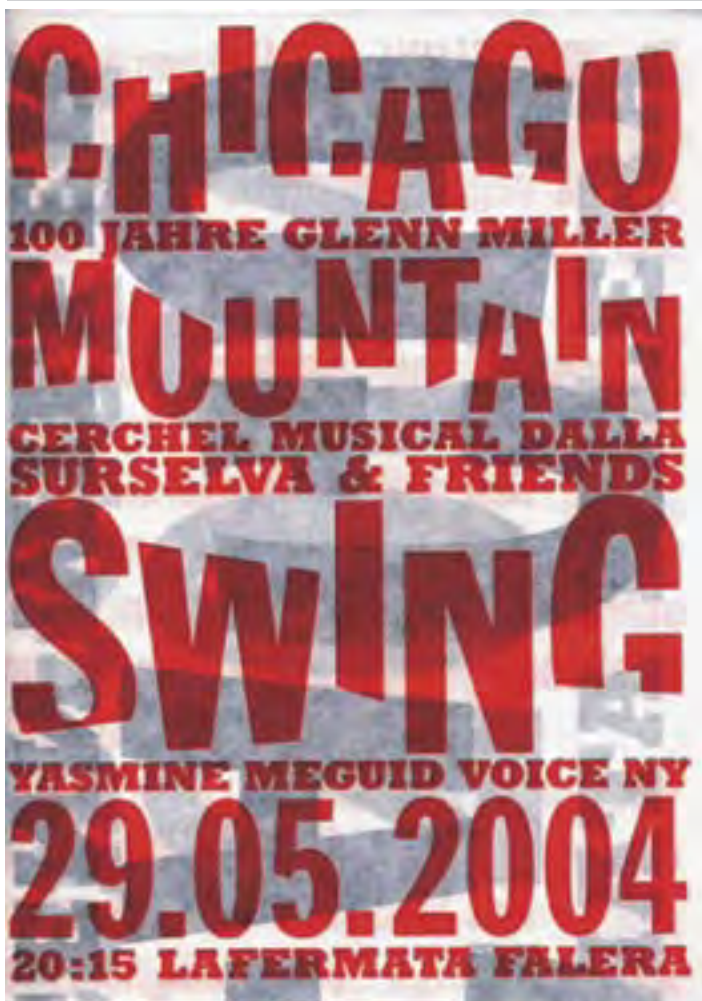
Hezké pokoukání na počtu matematice profesora Ivo Serby.

Na str. 7 prof. Ivo Serba na vernisáži, plakát a ukázky z jeho tvorby

Na snímku nahoře švýcarský grafik Remo Caminada při metérské práci u tiskařského lisu / Vpravo příklad kombinace azbuky a latinky – kresebná studie a výsledný soutisk jedné z verzí použití na plakátu pro ukrajinský symfonický orchestr z roku 2004 / Dole plakát, skládačka a program džezového koncertu z roku 2004

DVORAK
BEETHOVEN

Remo Caminada a mladý švýcarský design na Zámku umění v Polském Těšíně

Držitel prestižního designérského ocenění RED DOT Remo Caminada (1977) zahájil ve středu 19. 11. 08 výstavu na zámku v Cieszyne přednáškou o své tvorbě, ve které představil nejenom svůj proslulý Type Generator (spoluautorem je Ludovic Varone), ale především plakátovou tvorbu. Na čistě typografických plakátech si Caminada vystačí bez použití fotografie, častou tvůrčí metodou je překrývání průsvitných vrstev písma, ať už pomocí montáže v počítači nebo užitím průsvitného papíru, kdy součástí typografické hry je i potíštěná zadní strana. Metoda přetisků a průhledů umožňuje dostat do plakátů zadní významové plány. Bylo to patrné zejména na sérii tisků (plakátů, pozvánek, programů) pro turné ukrajinského symfonického orchestru, kde se na různých druzích tiskovin střídají průhledy z latinského písma do azbuky a opačně nebo programů jazzových koncer-

tů, kdy průsvitný papír dovoluje, aby jeho zadní potištěná strana umožňovala evokovat hudební rytmus. Hudba, zdá se, je velkým osobním tématem Rema Caminady – ať už jde o klasickou hudbu, jazz nebo experiment, vždy se snaží vizuálním způsobem postihnout její atmosféru a charakter (např. koncert strunných nástrojů na plakátu se speciální „strunovou“ typografií). Zajímavým tvůrčím postupem je dnes již ojedinělá práce s knižiskem. Ručním tiskem z výšky pomocí do lina vyřezaných matic se Caminada svou tvorbou dostává až někdy do oblasti volné grafiky. Je osvěžující v dnešní předigitalizované době vidět klasickou technologii v rukou mladého grafika, který se navzdory původnímu technickému vzdělání (střední škola stavební) nebojí ruční práce a navzdory ve světě zažitému odosobněnému tradičnímu švýcarskému stylu vkládá do své tvorby duši.

Aktuální výsledky práce katedry vizuální komunikace na Hochschule für Gestaltung und Kunst v Zurichu pak v samostatné přednášce představila Carolin Weisssová. Bylo zajímavé sledovat, kudy se ubírá cesta nastupující švýcarské generace typografů, vychovaných proslulou Hochschule für Gestaltung und Kunst v Zurichu. Za klasiky „švýcarského stylu“, kteří touto školou prošli, můžeme jmenovat např. Maxe Billa, Theo Balmera nebo Ernsta Kellera. V současné době na škole působí jako hostující profesor Rudi Baur.

* fotografie www.remocaminada.com a Pavel Noga

Skupina Plakát 1962–1969

Zajímavá výstava tvůrčí skupiny Plakát z 60. let byla zahájena 4. 3. 09 v Ambitu Místodržitelského paláce MG v Brně, Moravské nám. 1a. Připravily ji kurátorka Marta Sylvestrová a asistentky Petra Ciupková a Petra Šťastná. Výstava potrvá do >7. 6. 09.

Tvůrčí skupina Plakát byla založena v Praze roku 1962. Jejími členy byla trojice absolventů Muzikova ateliéru užité grafiky a malby z Vysoké školy uměleckoprůmyslové — Zdeněk Chotěnovský, Eva Průšková a Václav Ševčík a jejich přátelé — Věra Faltová z ateliéru Adolfa Hoffmeistera a Eduard Hájek z ateliéru Antonína Pelce na Akademii výtvarných umění v Praze.

Svémi snahami o inovaci formy a o pravdivý obsah plakátového poselství se v průběhu 60. let zasloužili o rehabilitaci politického plakátu. Odvážnými výstavami plakátových originálů doma i v zahraničí vrátili plakátovému sdělení společensko-kritický apel. Skupina působila až do doby, kdy její pražskou výstavu s názvem Angažovaný plakát,

v dubnu 1969 (výstavní síň nakladatelství Československý spisovatel), kritizující srpnovou okupaci Československa vojsky Varšavské smlouvy, komunistický režim uzavřel, další profesní aktivity členů znemožnil, a skupinu tak dovedl k zániku. Výstava v Ambitu připomíná čtyřicetileté výročí od uzavření druhé a poslední výstavy skupiny Plakát cenzurními stranickými orgány, následovaného zákazem skupinové činnosti. Výstava je rovněž poděkováním všem pěti členům skupiny Plakát, jejichž díla získala MG do svých sbírek darem.

Zpočátku pracovali členové skupiny individuálně, jejich plakátová díla vznikala z osobní potřeby autorů výtvarně komentovat politické události doby a námětově se nelišila od běžné dobové produkce protiválečných a výchovně-společenských témat. Avšak postupné politické uvolnění kolem poloviny 60. let, kulminující atmosférou tzv. Pražského jara, postavilo grafické designéry do pozice, kdy museli zaujmout občanský postoj a rozhodli se vyjádřit otevřeně svůj kritický názor na společenskou realitu doby: „Vzniká potřeba a vlastně povinnost říci svůj názor na všechno, co se přičí zdravému rozumu, co ideální myšlenky socialismu překrucuje a nahrazuje názory diletants-

Z originální plakátové tvorby skupiny Plakát: Eva Průšková Za socialismus 1964, vlevo dole Eduard Hájek Pracant 1964 a vpravo dole Václav Ševčík 21. 8. 1968 / Foto archiv MG

kými. Projevuje se nutnost říci svůj názor na lidskou lhostejnost, sobectví a pokrytectví, které závažné společenské úkoly diskredituje, nebo prostě bezohledně neplní," píše iniciátor skupiny Zdeněk Chotěnovský v katalogu první výstavy v roce 1964 ve výstavní síni Československého spisovatele v Praze.

Na rozdíl od masové politické agitace, kterou již nikdo nevnímal, vystoupili s otevřenou kritikou dosud nedotknutelné stranické frazeologie, prázdných hesel a vládou „jedné strany“ pokřivených společenských poměrů. Pro svá otevřeně kritická poselství pochopitelně nenašli vydavatelství, které by se odvážilo taková plakátová díla masově tisknout a šířit, proto jejich plakáty zůstaly v originálech.

„Politický plakát je jako jelen v muzeu a je třeba otevřít dveře ven,“ poznamenal výstižně Miroslav Holub v úvodní stati katalogu jejich první výstavy. Ohlasy a zájem o reprízy se objevily hlavně v zahraničí, a tak výstava putovala z Prahy do galerie Haus am Lützowplatz v Západním Berlíně, posléze do Amsterdamu (říjen 1965), Stuttgartu (listopad 1965), Heidelbergu a New Yorku (1966).

Pražské jaro zasáhlo dramaticky do osobního života zakladatelů skupiny – Zdeňka Chotěnovského a Václava Ševčíka. Z. Chotěnovský se politicky angažoval a jako zástupce předsedy Adolfa Hoffmeistera se jako místopředseda Svazu československých výtvarných umělců účastnil po vpadu vojsk Varšavské smlouvy Mimořádného sjezdu KSČ ve Vysocanech (Chotěnovského plakát ke sjezdu získala MG jako nedávny dar jeho manželky Jitky Hanicové). Václav Ševčík vytvořil v pohnutých srpnových dnech několik protestních protiokupačních plakátů, které zaměstnanci pražských tiskáren vytiskli ilegálně v nočních směnách, ačkoliv již byly mnohé tiskárenské provozovny obsazeny sovětskými vojáky (nyní ve sbírkách MG jako dar autora).

Druhá a poslední pražská výstava skupiny nazvaná Angažovaný plakát se otevřela veřejnosti před 40 lety, 19. 3. 69 ve výstavních sálech Československého spisovatele v Praze na Národní třídě. Většina vystavených plakátů reagovala na aktuální události tehdejší doby. Znamenala protest proti srpnové okupaci a upozorňovala na oběť Jana Palacha, který chtěl svým činem vyburcovat svědomí národa, upadajícího postupně do rezignace a plíživě normalizační letargie. Všechna díla byla opět v originálech. Chotěnovského plakát věnovaný Janu Palachovi, znázorňující hořící plamen jako symbol Palachova poselství, se dočkal vytištění teprve v listopadových dnech roku 1989.

Marta Sylvestrová, kurátorka výstavy

Členové skupiny Plakát:

- Zdeněk Chotěnovský, malíř, grafik, scénograf a průmyslový výtvarník. Narozen 5. 9. 29 ve Vysokém Mýtě, kde navštěvoval reálné gymnázium a krátce potom Masarykovu zemskou průmyslovou školu v Litomyšli. Dále studoval Vyšší průmyslovou školu v Děčíně. Roku 1951 byl přijat na VŠUP v Praze ke studiu architektury u prof. A. Benše (1951–52), přestoupil však na užitou grafiku a malbu u prof. Fr. Muziky (1952–56), absolvoval aspiranturu u prof. Muziky (1960–61). Po studiích působil několik let v Děčíně, natrvalo přesídlil do Prahy v r. 1961. O rok později s V. Ševčíkem založil skupinu Plakát. V r. 1968 se stal signatářem výzvy 2000 slov. Za normalizace se věnoval knižní grafice, volné malbě a televizní scénografii. Společně s J. Hanicovou, s níž se oženil v roce 1978, pracovali na četných televizních pohádkách a inscenacích. Zemřel 10. 2. 93 v Praze.

- Věra Faltová, grafička a ilustrátorka. Narozena 17. 5. 32 v Praze. Studovala na Vyšší škole uměleckého průmyslu v Praze a užitou grafiku u profesora A. Hoffmeistera na VŠUP v Praze (1952–1958). V 70. letech ilustrovala komiksové seriály v Oheňku a Čtyřlístku podle scénáře V. Steklače a později podle námětů J. Havla.

- Eduard Hájek, malíř, sochař a grafik. Narozen 18. 2. 28 v Košicích. Studoval malbu a grafiku u prof. A. Pelce na AVU v Praze (1951–55). Začínal jako ilustrátor dětských knih a autor filmových plakátů. Po roce 1969 se intenzivně věnoval sochařství a v průběhu desetiletí realizoval řadu monumentálních prací ve spolupráci s architekty. V oblasti malby je jeho tematikou fantazijní a snově meditativní svět. Vytváří rovněž akvarely inspirované jihočeskou krajinou.

- Eva Průšková, malířka a grafička. Narozena 12. 1. 32 v Praze. Studovala na Vyšší škole uměleckého průmyslu v Praze a užitou malbu a grafiku u prof. F. Muziky na VŠUP v Praze (1952–1958). Ilustruje dětské časopisy, knihy a čítanky.

- Václav Ševčík, malíř, grafik, fotograf a pedagog. Narozen 27. 3. 32 v Prostějově. Po maturitě na Obchodní akademii se vyučil fotografem v Prostějově v rodinném fotoateliéru (1947–51). Studoval na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci (1952–53) a užitou grafiku a malbu u prof. F. Muziky na VŠUP v Praze (1953–58). V tvorbě politických plakátů pokračoval i za normalizace. Navrhl plakáty In memoriam Jana Patočky a Charta 77, které v roce 1985 poprvé prezentoval na bytové výstavě. Tyto večery s kulturním a diskusním

programem pořádal s manželkou Zuzanou v 80. letech v rodinné vile Na Babě. Program večera 11. 3. 85, při němž si chtěli s přáteli připomenout události roku 1968 filmovými projekcemi a výstavou Ševčíkových autorských politických plakátů, byl přerušen zásahem členů StB. Hosté byli odvezeni k výslechům do Bartolomějské ulice. Filmy a autorovy plakáty byly během zásahu StB zabaveny a po urgencích navráceny autorovi zpět v r. 1990. Jako knižní a propagační grafik pracuje externě pro Národní galerii v Praze a pro různé instituce a nakladatelství. V letech 1991–97 byl pedagogem na výtvarné škole Václava Hollara v Praze.

(Z tiskové zprávy MG Brno)

Polská Coexistence v Altánu Klamovka

Současný polský autorský plakát AVU Varšava byl představen úvodním slovem Karla Míška na vernisáži 18. 2. 09 (>15. 3. 09). Mezinárodní kulturní dialog na téma „Coexistence“ v oboru graf. designu pořádaný v letech 2001–05 institucí Museum on the Seam v Jeruzalémě se uskutečnil formou mezinárodní soutěže autorských plakátů. Vznikla tak kolekce děl, která byla vystavována v rámci putovní prezentace po celém světě: v r. 2001 v Jeruzalémě, Belfastu, Lucemburku a Sarajevu, v roce 2002 v Bernu, Berlíně, Kodani, Curychu, Kapském Městě a Vídni, v r. 2003 v Praze, Amsterdamu, Miami, St. Petěrburgu, v r. 2004 v Saracotě, Boca Ratonu, Tallahassee, Minneapolisu, St. Paulu, Washingtonu, v r. 2005 v New Yorku, Bostonu, Chicagu, Alasce, San Francisku, Mexico City, Paříži, Londýně, Hamburku, Maastrichtu, Aténách, Barceloně, Sydney, Melbourne, Soulu, Panama City a Haiti. Svým obsahem tak kolekce plakátů navázala na současný sociálně-politický trend směřující k tolerančnímu soužití národů a menšin.

Polská Akademie výtvarných umění (ASP) ve Varšavě v tomto tématu v r. 2008 pokračovala a rozšířila jej o další soutěž. Profesor Stanislaw Wiczorek uspořádal přehlídku polského autorského plakátu na téma soužití, které se zúčastnili, jak renomovaní polští grafičtí designéři, jako například Piotr Kunce a Ryszard Kajzer, tak i mladí posluchači varšavské ASP. K „polské Coexistenci“ byl vydán katalog k výstavě na ASP ve Varšavě, nyní se uskutečila její pražská přehlídka. Vystavené plakáty zaujaly svým různorodým podáním, skrývajícím v sobě často vtipnou vizuální zkratku. Coexistence vnímaná skrze rovnováhu znamének plus a mínus, společná existence dvou objímajících se kaktusů zasazených do jedné země, i tak lze vnímat společný výskyt na jednom místě. Vystaveno bylo 36 plakátů, 36 různých vizuálních pohledů na téma soužití.

Lenka Sýkorová

Info: www.augdesign.cz/aktual/altan_klamovka.htm

Výstavy a konference Utopie moderny: Zlín

Výstava „Fenomén Baťa – zlínská architektura 1910–1960“ ve Veletržním paláci v Praze 20. 3. >31. 5. 09 je první akcí rozsáhlého projektu Utopie moderny: Zlín.

Zlín byl jedním z nejvýraznějších center meziválečné architektury v českých zemích. Byl jediným důsledně budovaným funkcionalistickým městem v Evropě a jako urbanisticko-architektonický celek byl fenoménem, který nemá v evropském měřítku obdoby. Rozvoj Zlína, pojatého jako zahradní město s přísným funkčním zónováním, byl úzce spojen s výrobním areálem firmy Baťa, ležícím v jeho centru.

Výstava představuje architekturu Zlína v širokém záběru, od urbanistických plánů přes tovární stavby až k rodinným domům, ať typickým firemním pro zaměstnance či výjimečným domům vládního charakteru, nejen ve Zlíně, ale také v satelitech budovaných po celé zemi i v zahraničí. K tomu patří plány a kresby společenských a obchodních domů, Domů služeb, zlínského divadla, od prvních návrhů z počátku 40. let až k realizaci v 60. letech. Výstava ukazuje i plány na proměny Zlína v 50. letech, počátky panelové prefabrikace obytných domů, ale také výstavnické aktivity firmy. Výstava je prvním souborným představením tohoto ojedinělého fenoménu mimo Zlín.

Výstavu připravila Národní galerie v Praze a Krajská galerie výtvar. umění ve Zlíně, kurátorky Ladislava Horňáková a Radomíra Sedláková. Exponáty jsou z obou pořadajících institucí, z Moravského zemského archivu, pracoviště Zlín a Státní okresní archiv Zlín, z Muzea jihovýchodní Moravy ve Zlíně, Muzea města Brna, Národního technického muzea v Praze, z Regionál. muzea ve Vysokém Mýtě a z archivu Fatra a. s. Napajedla.

Spolu s výstavou je organizováno mezinárodní sympozium, které společně pořádají NG v Praze, KGVU ve Zlíně, Zipp – česko-německé kulturní projekty, Dům umění města Brna ve spolupráci s Bauhaus Dessau Foundation, Bauhaus Kolleg. Konference se uskuteční 19. 5. v Praze a 20. >23. 5. ve Zlíně. Vstup na konferenci je volný, program a bližší informace: www.projekt-zipp.de

„Mužské“ filmové plakáty – Karel Vaca Muž z Hongkongu 1967
a Jan Kubiček Muž z prvního století 1961

Filmové plakáty v pražském Světozoru

Kino Světozor a Filmová galanterie Terryho Ponožky pořádají ve Foyer kina Světozor, Vodičkova 41, další výstavy filmového plakátu:

• Muž v československém filmovém plakátu

Autoři plakátů: Bedřich Dlouhý, Stanislav Duda, Josef Duchoň, Libor Fára, Milan Grygar, Alexej Jaroš, Dimitrij Kadrnožka, Jiří Kalousek, Jan Kubiček, Pavel Machálek, Vasil Miovský, Václav Paleček, Petr Poš, Miloš Reindl, Karel Saudek, W. A. Schlosser, Petr Sís, **Jaroslav Šůra**, Jiří Svoboda, Karel Vaca, Zdeněk Vlach, Josef Vyletal, Jaroslav Zelenka a **Zdeněk Ziegler**.

Výběr autorských výtvarných plakátů představil tentokrát takřka 50 plakátů předních československých výtvarníků k filmům, kde ústřední roli hraje muž a jeho mužský svět – s jeho radostmi i strastmi.

Již samotné názvy filmů v jistém kontextu leccos napoví o širokém rozkročení této výstavy. Plakáty k filmům Mlčení mužů, Muži bez práce, Muž na útěku, Muži v nesnázích, Vesnice bez mužů, Ztracený muž, Muž přes palubu dokreslují vskutku nelehkou, chvilkami depri-mující roli mužů na tomto světě. Naopak plakáty k filmům Muž se psem, Báječní muži na létajících strojích, Muži a hory, Muži v sedle a Muži a boj svědčí o mnohých kratochvilích mužského světa, které si muži umí dopřát. Plakáty k filmům Muž z Hongkongu, Muž z Mal-lorky a Muž z Londýna zase potvrzují ten obecně známý fakt mužské přelétavosti. Samostatnou kapitolou jsou pak samozřejmě plakáty k filmům Muž a žena, Muž který lže, Muž pod postelí, Jak se přiznat svému muži, S muži to není lehké, jež dokreslují věčnou složitost soužití mužů a žen. Plakát W. A. Schlossera k filmu Muž proti muži pak tragiku mužské existence jen dokresluje a uzavírá...

Pavel Rajčan / kurátor výstavy/

• **Milan Grygar – Filmové plakáty** (výstava cyklu Zlatá éra českého filmového plakátu VII)

Milan Grygar studoval na Škole uměleckých řemesel v Brně (1942–1943) a Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze (1945–1950; Emil Filla). Kolektivně vystavuje od roku 1958, samostatně od roku 1959. Od roku 1991 je členem S. V. U. Mánes a výtvarné skupiny Jiná geometrie. V letech 1961–1989 vytvořil 175 filmových plakátů. Z oceněných filmových plakátů: 1988 Stříbrný Hugo na Mezinárodním filmovém festivalu v Chicagu (Muzika pro dva).

Kurátor výstavy: Dušan Brozman. 6. 4.–31. 5. 09. Fotoreportáž z ver-nisáže viz str. 12. Info: www.terryhoponozky.cz

Různé

Začalo to Admanem

Pokud některé z vás zajímá, jak to chodí v reklamní agentuře a s kým vším se tam můžete setkat, sledujte každé pondělí přílohu HN Kariéra. V ní již od 2. března zveřejňuje pravidelně své sloupky grafik **Pavel Beneš** a s humorem sobě vlastním si v nich utahuje z vážných a vá-žených funkcí a pozic v personální hierarchii nejen reklamních agen-tur. Texty v jejich původní podobě lze najít na www.benes.cz/spisky/feuilletony.htm, obsáhlý úvodní rozhovor k tématu pak na téžže webu v šupletí Sepisovatel.

-pb-

DESIGNSTORY 09 na brněnském Mobitexu

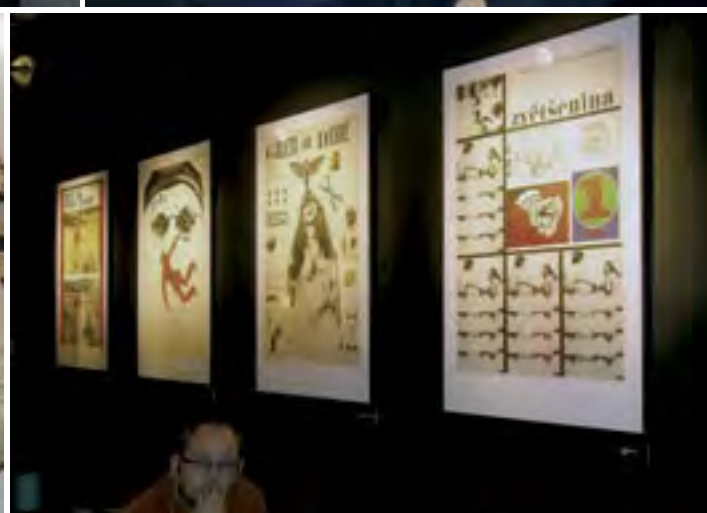
Designérskou zahraniční hvězdou veletrhu Mobitex a DESIGNSTORY 09 byl Berlínčan Werner Aisslinger, který přiletěl přímo ze Singapuru. Představil své nejzajímavější projekty včetně proslulé mobilní „obytné kostky“ Loftcube. Českou hvězdou byl designér Rony Plesl; věnoval se různým skleničkám pro různé objednavatele a mluvil také o emo-cích: „Dobrému designu nesmí chybět myšlenkový koncept. Velkou inspirací pro designéra je také příběh. Dnešní doba je tak rychlá – ne-stačí přijít s něčím dokonale krásným. Lidé chtějí vidět a vnímat něco jiného – hledají silné emoce, hledají silné příběhy, hledají Designstory...“ Na výstavě byl zastoupen také studentský design, zahrnoval nejen produktový design, interiér a architekturu, ale i filmové projekce či fo-tografie vztahující se k tématu. Zúčastnilo se 27 kateder a ateliérů střed-ních a vysokých škol z CZ, SK a PL. Šestice prací byla oceněna od-bornou designérskou porotou v rámci hodnocení Grand Prix Mobitex: Kat. 2a) progresivní design – Hlavní cena Kolektiv studentů VŠVU Bratislava, 2. c. Kateřina Handlová a 3. c. Radim Langer, oba VŠUP Praha; kat. 2b) progresivní technologie/materiál – Hlavní c. Vendula Petrová, Odbor průmyslového designu ÚK FSI VUT Brno, 2. c. Ing. Ja-roslav Svoboda, ÚN MZLU Brno; Zvláštní c. Mobitexu získal Tomáš Velehradský FA VUT Brno. Info: www.bvv.cz/i2000/Akce/b-mobis.nsf/

Asociace designérů (Praha) má svůj web

AD zprovoznila webovou stránku www.asociacedesigneru.cz

Z vernisáže filmových plakátů Milana Grygara v kině Světozor 6. 4. 09:
1. Nahoře odleva M. Grygar, D. Brozman (kurátor výstavy) a P. Rajčan / 2. Z. Ziegler a K. Pacovská / 3. M. Grygar a A. Sládek / 4. Záběr z instalace (foto K. Aubrecht) / 5.–6. M. Grygar: Marat Sade 1969 a Zvětšenina 1968

Školy – mladí designéři

Soutěže

9. ročník Adobe Design Achievement Awards (ADAA)

Pro studenty na celém světě vypisuje Adobe soutěž prací vytvořených na firemním software Adobe ve 3 kategoriích: 1. Interactive Media: Browser-Based Design, Non-Browser Based Design, Application Development, Installation Design a Mobile Design; 2. Motion Media: Animation, Live Action and Motion Graphics a 3. Traditional Media: Illustration, Packaging, Photography a Print Communications. Podmínky najdete na: www.icograda.org/events/events/calendar433.htm, práce se přihlašují na stránce <http://adaaentry.com>. **Uzávěrka 5. 6. 09 v 17.00 h** (Pacific time). Ceny ADAA budou uděleny na Světovém designérském kongresu Icograda v Pekingu v říjnu 2009, kam vítězové obdrží mj. letenky – viz www.beijing2009.org – další Info: Dalia Lada, Education Projects, Icograda Secretariat, E: education@icograda.org

3. ročník soutěže Cena NG 333 a Skupiny ČEZ

Národní galerie v Praze vyhlásila třetí ročník soutěže Cena NG 333 a Skupiny ČEZ. Soutěž je určena pro mladé umělce z Česka a Slovenska, jejichž věk do konce roku nepřesáhne 33 let a nesmí být mladší 15 let. **Uzávěrka soutěže je 3. 9. 09.** Autor vítězného díla získá cenu ve výši 333 000,- Kč formou kupní smlouvy na vítězné dílo – oceněné dílo zůstane v majetku NG jako součást jejich sbírek. Podrobněji: www.ngprague.cz/cz/128/3246/clanek/cena-ng-333-a-skupiny-cez-narodni-galerie-v-praze-vyhlasuje-3-rocnik-ceny/

Soutěž plakátů Evropa bez bariér vyhodnocena

Studentům Ateliéru graf. designu FMK UTB Zlín se podařilo výrazně uspět v soutěži vyhlášené Radou pro mezinárodní vztahy ČR na téma Evropa bez bariér. V konkurenci 186 kolegů z 10 výtvarných škol z ČR posbírali všech 5 hlavních a jednu zvláštní cenu. 1. c. získala Jaroslava Homolová, další ceny obdrželi Renáta Hovorková, Eva Králíková, Jana Macurová, Radek Petřík a zvláštní c. Barbora Rozložníková. Plakáty byly inspirovány mottem českého předsednictví Evropské unie. Ceny byly slavnostně vyhlášeny na vernisáži 5. 2. 09 v předšálí Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. **Ceny předal předseda PS Miloš Václavík (na fotu, dále zleva), ředitelka RMV Jiřina Dienstbierová, Alexander Vondra, Irena Moozová, předseda poroty grafik Václav Kučera, senátor Jiří Dienstbier ad.** Již předtím byl výběr plakátů k vidění na pražské Kampě a má se dále přesunout do Mladé Boleslavi, Brna, Litoměřic, Karlových Varů a do Bruselu. Putování bude zakončeno ve Stockholmu, kde převezmou od ČR předsednictví Švédové. Výstava proběhla na panelech v březnu např. na náměstí v Č. Budějovicích, další expozice 19. 3.-13. 4. 09 v Centru současného umění DOX, nejmodernější výstavní síň v Praze vybudované ze staré továrny. Výstavu tu otevřel ministr kultury V. Jedlička. www.doxprague.org/cs/news?53

Design Against Fur 2009

Nový ročník mezinárodní soutěže Design proti kožušině 2009 byl vyhlášen pro kategorii flashové animace a plakáty. Celosvětový vítěz Grand Prix obdrží 2 500 \$, vítěz flashových animací 1 000 \$, vítěz regionu „Evropa a mezinárodní“ 1 000 € a vítěz českého kola DAF 09 získá již tradičně možnost stáže v reklamní agentuře. Termín přijetí návrhů plakátů je **30. 4. 09**, animace do 24. 4. 09. Více info podá Mgr. Lucie Moravcová (Slabá), Koterovská 84, 326 00 Plzeň CZ; www.dafcr.cz; www.inFURmation.com.

14. Mladý obal pro studenty a designéry do 30 let

Firma Model Obaly a. s. Opava za podpory Mezinárodní rady organizací grafického designu ICOGRADA a ve spolupráci se Slovenským centrem dizajnu Bratislava a Design Cabinetem CZ Nadace pro rozvoj architektury a stavitelství v Praze vypsal 14. ročník mezinárodní soutěže mladých designérů Mladý obal 2009. Předmětem tohoto ročníku byl návrh obalu z kartonu nebo lepenky a také obal zaměřený na použití seniory. Soutěžní práce se odevzdávaly v modelu do 24. 3. 09 do agentury Antipol Brno, v současnosti se vyhodnocují.

Výstava Nový (z)boží!

Expozice z celostátní soutěže o Národní cenu za studentský design 2008 otevírala ve Skandinávii předsednictví ČR v EU. Šlo o výběr z exponátů vystavených v listopadu v Praze. Výstava proběhla v Českém centru na Villagatan 2, 100 41 Stockholm 15. 1.-20. 2. 09.

Výsledky soutěže Intel Design 2008

Intel se rozhodl poskytnout výrobcům počítačů nadčasovou inspiraci a vyzval studenty designu k vytvoření návrhů minipočítačů MID. Přihlášené návrhy překvapily vysokou kvalitou zpracování i nápaditostí provedení. V soutěži byly uděleny dvě hlavní ceny. Odborná porota nejvíce ocenila návrh Ing. Petra Kubíka, studenta 5. r. designu na Fakultě strojního inženýrství VUT v Brně. Jeho pojetí MIDu nejvíce připomíná mobilní telefon, v otevřeném stavu pak knížku a poznámkový blok zároveň. Návrh respektuje potřebu širokého displeje pro pohodlné čtení a práci v klidu a zároveň ergonomického ovládání pro využití za chůze. Hlavní cenu za design od hlasující veřejnosti získal návrh Bc. Petry Matyščíkové z téže školy. Bc. Jakub Lekeš také z FSI VUT získal zvláštní cenu poroty. Za nejdvažnější návrh považuje porota práci Kateřiny Gabrielové ze Střední uměleckoprůmyslové školy Uherské Hradiště. Všechny návrhy jsou na www.mediakom.cz/mid

Ze soutěže Intel Design: návrh Ing. P. Kubíka z Odboru průmyslového designu na Ústavu konstruování FSI VUT Brno / Na snímku z vyhlášení cen P. Matyščíková poskytuje rozhovor pro ČT; zpráva byla vysílána v hlavní zpravodajské relaci Události na ČT1

Cena za ergonomii 2009

International Institute for Information Design se sídlem ve Vídni sdružuje specialisty, kteří se podílejí na výzkumu a výuce v oblasti informačního designu. V ČR funguje česká pobočka od r. 1990 při Muzeu umění v Benešově. Česká ergonomická společnost (vědecká společnost pro ergonomii) sdružuje vědce oborů medicíny, psychologie a inženýrské obory, kteří se zabývají multioborovou problematikou ergonomie. Na podporu a propagaci kvalit ergonomie se obě sdružení rozhodla pod záštitou předseď Čes RNDr. Stanislava Malého, Ph.D. udělovat od r. 2009 inspirační ceny za ukázkové ergonomické řešení návrhů či realizací projektů designu a architektury.

V prvním ročníku Ceny za ergonomii 2009 odborníky zaujaly v nominacích na Cenu Grand Czech Design práce 2 studentů VŠUP, které se umístily v Czech Grand Design na posledních příčkách, obě byly nominovány na Objev roku: Petr Hák zde skončil na 15.–22. místě, Michael Havlík na 23.–35. místě. U obou návrhů jde o řešení, které mohli výrobci užívat již léta, ale běžný nezáměr o skutečné ergonomické kvality je k tomu zatím nedovedl. Až na výjimky je totiž ergonomie často využívána jen formálně jako reklamní slogan. Studentské práce by se tak mohly stát významnou inspirací pro výrobce.

• Cena za ergonomii byla udělena návrhu trojkombinace kancelářského nábytku Petra Háka – za promyšlené řešení běžné kancelářské stoličky, kterou lze jednoduchým zásahem změnit na klekačku nebo pult pro notebook pro stojícího pracovníka. Umožňuje nejen ergonomicky optimální střídavý pracovní režim v kanceláři, který nenahradí sebedokonalejší konstrukce pro trvalé sezení, ale také šetří místo v interiéru, suroviny při výrobě a v důsledku i finanční náklady.

• Cena za ergonomii návrhu komunikační čtyřkombinace Michaela Havlíka – za promyšlený návrh kombinace notebooku, telefonu, náhlavní soupravy a hodinek, který maximálně eliminuje většinu známých nedostatků projevujících se při běžném užívání vzájemně ergonomicky nesladěných přístrojů. Hlavními přednostmi řešení jsou kvality tzv. organizační ergonomie, tedy snadné obsluhy různých sestav uvedených souprav a také praktická skladnost. **Foto © VŠUP Praha**

Pokud dnes chtějí designéři upoutat pozornost, mají na vybranou dvě cesty. Buď provokovat nezvyklou formou, nebo nalézt nápadité spojení formy a funkce. V dnešní překotně se rozvíjející civilizaci je běžné stále hledat něco nového. Často však zjišťujeme, jak jde o samoúčelný proces, který nejvíce produkuje rychlejší oběh peněz a suroviny, což je známá slepá ulička soudobé ekonomiky. Při tom všem si často návrháři i výrobci nestačí všimnout, kolik nedostatků při zrychleném tempu své práce přehlédli a proto neřešili. Za záslužné je proto třeba považovat spíše „zpětné funkční inovace“, které konečně nabídnou uživatelům odstranění tradičních chyb. V tomto směru je hodně co konat, ne jen propagačně tlachat, jak to často předvádí „Velký Bill“. Student VŠUP Michael Havlík se zaměřil na neužívanější pracovní sestavu posledních let – notebook, mobilní telefon, náhlavní soupravu a náramkové hodinky. Navrhl jednotlivé přístroje nejen v jednotném stylu, což dnes ve vyšší estetické kvalitě stále není na trhu k dispozici, ale zejména systémově zpracoval jejich funkční vztahy a ergonomické vlastnosti. Nemusel při tom myslet na žádné mimofunkční nedostupné technologie. Šlo především o to, zbavit uživatele všech zbytečných funkčních problémů, s nimiž se opakovaně při práci s uvedenou čtveřicí setkává a jejichž řešení nestojí výrobcům za pozornost. Zahlcují nás stále novými funkcemi, které většina z nás nevyužije, namísto toho, aby zdokonalili funkce existující. Jde o téma tzv. organizační ergonomie, která je bohužel středem skutečně odborného zájmu jen některých vysokých škol, ale praxe se o ni příliš nezajímá. Mnoho uživatelů techniky se proto často neprávem cítí jako hlupáci, kteří nepochopili

„geniální“ postupy konstruktérů, namísto aby sebevědomě zkritizovali velkou lhostejnost a ergonomickou neschopnost výrobce. Havlíkova sestava je harmonizována také ekonomicky. Musíme mít při tom ale na vědomí, že často existuje dvojí typ hospodárnosti, které se navzájem poněkud vylučují: hospodárnost výrobce a hospodárnost uživatelů. Havlík potěší samozřejmě uživatele, například tím, že mnohé funkční části jsou v sestavě užity v menším množství, neboť mohou být užívány při propojení jejich prvků z kteréhokoliv místa, s čímž souvisí např. i problematika síťových napáječů, akumulátorových zdrojů a jejich nabíječek. Myšlenka nutnosti vzniku čtyřkombinace vychází z běžné praxe, kdy většina lidí pracujících s digitální technikou užívá tuto základní sadu přístrojů, přičemž výrobci zaměřením především a někdy jen na zisk ignorují potřebu jejich jednoduché bezproblémové kombinovatelnosti. Důležitým principem čtyřkombinace je také ekonomická úspora, kdy některé z důležitých prvků, např. přijímač signálu přesného času nebo GPS signálu ad., jsou užity jen jednou a poskytují svá data ostatním prvkům soustavy. Při pohledu na „vývoj“ digitální techniky je opravdu úsměvné, jak pomalu a líknavě přicházejí výrobci s řešeními, která jsou technologicky i ekonomicky dávno reálná, jen proto, aby využili tuto pohodlnou taktiku pro zisk prostřednictvím opožděných inovací.

Dalším aktuálním místem současné civilizace je pracovní křeslo. Točí se kolem něj nejen pozornost designérů a ergonomů, ale také velký byznys spojený s klamavou reklamou. Uživatel je proto někdy skálopevně přesvědčen, že když investoval do sezení v kanceláři dostatečnou obnos, jsou jeho záda zachráněna a nemusí se už starat. Pravda je ale někde zcela jinde a odpovězte si sami poctivě, kolikrát v životě jste o ní slyšeli. Sebelépe ergonomicky vytvarovaná sedačka není zárukou zdravotní kvality osmihodinové každodenní práce u počítače. Tou může být jen promyšlený režim střídání sedu, kleku, stoje a chůze. Klečet mohou někteří lidé v kancelářích na klekačkách, které ovšem musí zaměstnavatel přikoupit a někdy mohou zabírat příliš místa, čímž vytvářejí prostorový problém. Pultíky k občasné práci s notebookem nebo papíry ve stoje existují jen výjimečně a často právě tam, kde se naopak nedá vůbec sedět. Vtipné řešení spočívající v univerzálním kusu nábytku se nabízí už dlouhou řadu let. Designéry nebo výrobce mohlo po pravdě řečeno napadnout už dávno. Brání jeho zavedení do praxe omezená ekonomická motivace výrobce tak dokonale, jako užití automatických počítačů ceny hovorů v telefonech? Komu se podaří prolomit tuto zakletou hradbu? Designérsky se to právě letos podařilo studentu VŠUP Petru Hákovu. Vytvořil univerzální nábytkový prvek použitelný jako židle, klekačka i stolek pro stojící obsluhu notebooku. Představuje zcela zásadní řešení úspory místa, při výrobě pak energií a materiálu, při nákupu také finančních prostředků. Pokud se vtipné, zcela průlomové řešení dostane do výroby, nezbytně způsobí rozruch na kvalitativně stagnujícím trhu kancelářského nábytku. Práce byla včetně kvalitní projektové dokumentace předložena k závěrečné zkoušce z ergonomie, která potvrdila její funkční kvality. Sedačka, opěrka zad a opěrka pro nohy jsou vytvořeny integrací pevné kostry a pružné na povrch anatomicky netvarované pěnové hmoty. Kontaktní ergonomie je pak postavena na tvarování skryté konstrukční kostry.

Pouze jedna třetina oborů ergonomie se zabývá problematikou spojenou s pohybovým ústrojím člověka. Mnohé z vlastností předmětů užívaných člověkem ani nelze v této rovině uspokojivě vyřešit. Je proto nezbytné užívat také další oblasti ergonomie, ke kterým patří zejména ergonomie organizační. V ní se řeší postupy užití, které jsou pro lidský organismus přínosné. V modelové situaci počítačového pracoviště, stejně jako klasické kancelářské práce, jde o střídání poloh těla při nutnosti delší práce. Organizační ergonomie proto jakoby paradoxně nabízí řešení, která krátkozraká ergonomie minulosti považovala za nedokonalejší – např. umístění tiskárny počítače mimo dosah sedícího pracovníka, aby bylo nutné vstát a změnit polohu těla. Z tohoto pojetí vychází také projekt kancelářské židle, která umožňuje střídavě práci ve třech polohách. Není nutné dodávat, že vestoje a vleže stráví člověk méně času, tyto polohy jsou však nezbytné k prostřídání zátěže pohybového ústrojí, snižují dopad tzv. statické únavy. Kancelářská židle s klasickými možnostmi nastavení sedačky a opěrky i nastavitelnými područkami. Ke klasickým funkcím jsou přidány další dvě – klekačka a stolek pro práci vestoje. Sedačka se dá sklopit tak, že umožní použití židle jako klekačky. Opěrka pro kolena je součástí židle, dá se vykloupat do užité polohy. Třetí pracovní poloha, kterou židle umožňuje, je poloha pro občasnou práci vestoje, kdy je k dispozici malá pracovní deska umožňující bezpečné položení notebooku nebo listu papíru. Samozřejmě je fixace pojezdového charakteru stoličky.

Z textu Mgr. Tomáše Fassatiho, kontakt: fassati@atlas.cz

Výstavy / akce

Ústecká FUD vystavovala v Národní galerii

S posledním lednovým dnem skončila v pražské Národní galerii ve Veletržním paláci výstava ústecké Fakulty umění a designu, nazvaná příhodně OBRAZ, KOMUNIKACE, STYL, FUNKCE, KONCEPT. V respiriu 1. patra byl k vidění výběr z prací posledních několika let. Škoda jen, že diváci neměli možnost dozvědět se, která z vystavených prací je dílem studentů a která profesorů, a rovněž absence zadání úkolů v popiscích či průvodních textech mohla vést k dojmu, že se jedná mnohdy jen o volnou interpretaci jindy čistě účelového tématu. I přes tyto malé nedostatky patřila výstava k nejnavštěvovanějším, což dělá dobrou reklamu nejen českému designu, ale i odbornému školství vůbec.

Pavel Beneš

O prohlídku komentovanou Pavlem Benešem projevíly mj. zájem donátorka Helena Voverková, fotografka Radka Ciglerová a architektka Kamila Amblerová (před exponátem Michaely Thelenové) / Motivační komiksy pro zájemce o studium (ateliér Vizualní design) upoutávaly pozornost hned v úvodu výstavy / Foto: Pavel Beneš

3Graphics a Autoportrét a reklamní plakát

Studenti Soukromé střední školy reklamní tvorby Michael, s. r. o., vystavovali v Galerii Altán Klamovka v Praze na 2 výstavách:

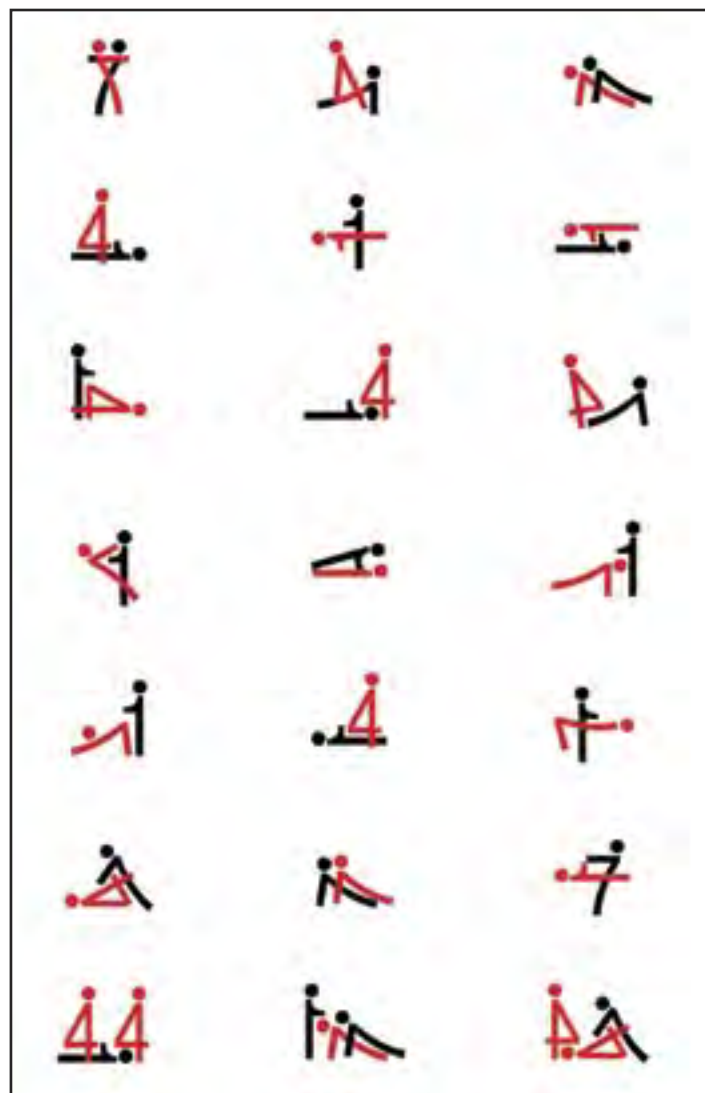
- Vernisáž 3Graphics oboru graf. designu a vizuální komunikace uvedli Jakub Štěpánek a kurátorka galerie Lenka Sýkorová, 21. 1.-1. 2. 09.

Výstava 3Graphics byla především osobní výpovědí nejmladší generace budoucích grafických designérů. Hledání vlastní identity je pro

ně jedním z klíčových momentů puberty, kterou právě prožívají. Proto také byli tímto tématem osloveni studenti graf. designu ze 3. ročníku, kteří procházejí obdobím sebeobjevování se, ale rovněž uvědomování si nových možností, které společnost mladým lidem nabízí. Zařazují se do kolektivu vrstevníků, i do budoucího života spojeného se zodpovědností a snahou své okolí inovovat a zaujímat k němu vlastní postoje. To jsou pro „pubertáky“ typické problémy. A jak vnímají vlastní identitu oni sami? Podle slov Kláry Šubrtové: „Je svět veliký kolo-toč všemožného a my se v něm točíme každý po svém. Já a přátelé se točíme v neustálém koloběhu nočního života. Párty, světla, dobrá muzika a spousta zábavy, to je to, co nás baví.“ Nebo podle Sarah

Pernecké: „Myslím, že téma identita byl dobrý nápad. Každý mohl vyjádřit svoji osobnost. Je zajímavé sledovat, jak se každý z nás vidí. A je vidět, že jsme dobrý kolektiv, protože jsme si své plakáty vzájemně poznali.“ Výstava ukázala, jak se vzájemně mladí lidé vidí skrze vizuální jazyk autorského plakátu. Nabídla tak protivážný pohled k přehlídkám profesionálních grafiků a naznačuje možná témata a odlišné problémy nejmladší generace autorů – středoškoláků.

• Obor výtvarné fotografie v reklamě vystavoval Autoportrét a reklamní plakát 4. 2. >15. 2. 09. Úvodní slovo měli Vladimír Kozlík a Lenka Sýkorová. Jonathan Veselý, umělecké jméno „WEZELI“. Nic neobvyklého, je součástí bandy z Michaela, která chce směřovat ke hvězdám, dostat se do světa a své jméno navždy zapsat do dějin. Takto stručně by se dala charakterizovat druhá výstava, která měla za cíl představit

K. Orliková Typoeros / Plakát Prototype 3 a foto z vernisáže ve Zlíně

nejmladší generaci umělců, v tomto případě letošních maturantů oboru. Studenti dostali za úkol vytvořit buď reklamní plakát na volné téma, nebo fotografii, jež by svým obsahem i formou prezentovala samotného umělce, tzv. „reklama na sebe samého“. A tak vznikla kolekce, kde převažují především autoportréty, otisky vlastní tělesnosti, a prostředí, v němž se autoři cítí dobře. Jak nejlépe lze znázornit fotografii svoji identitu než právě autoportrétem. A jak vidí své práce sami studenti – Kateřina Sedláčková: „Kolik tváří můžu mít? Kolik z nich lidi uvidí? Poznej na ulici? Přesně tolik, kolik si dokáží představit. Protože pořád to budu já.“ Nebo Nicol Švíková: „Voda je mocná... je to lhářka, co si s touhou pohrává... jemná... čirá... krásná..., ale pravda? Je to smrtící bestie... a přesto se v ní člověk cítí tak volně.“

Lenka Sýkorová, www.augdesign.cz/aktual/altan_klamovka.htm

Formát – Ateliér grafiky a vizuálních komunikací

Ateliér Margity Titlové-Ylovsky na FaVU VUT v Brně se představil v Galerii U Dobrého pastýře, Brněnské kulturní centrum, Radnická 4, 11. 12. 08>22. 1. 09. Výstavu zahájil doc. PhDr. Petr Spielmann. Už tradičně je poskytován prostor Galerii k prezentaci jednomu z ateliérů FaVU. Řez Ateliérem grafiky a vizuálních komunikací byl veden od nejmladších ročníků až po diplomanty, celkem 15 autorů: Kristýna Cílková, Cyril Gaja, Iva Hrubošová, Vladimír Inek, Miroslav Jiřele, Michal Kříž, Petr Lorenz, Marcela Mikulková, Jiří Pavlíček, Pavlína Řehulková, Štefan Stratil, Pavla Šindelková, Aneta Valentová, Lenka Vráblíková, Jitka Vojtěšková. Výstupy z klauzurních prací z letního semestru 2008, jejichž zadáním byl „velký formát“, resp. velkoformátový obraz, zahrnující klasickou malbu, kombinované techniky i grafiku. Limitovaný formát je výzvou pokusit se „vizuálně uvažovat“ ve specifických prostorových a perspektivních souvislostech, a to zejména pro autory, kteří podobné dimenze ve své tvorbě neužívají. Ateliér uplatňuje v současnosti frekventované intermediální pojetí oboru, grafiku pojímá „pouze“ jako jedno z médií, kterému se lze při studiu věnovat, avizuje možnost individuální orientace napříč styly a médii. Výstava navázala na soubor výstav u příležitosti 15. výročí FaVU VUT v Brně, v říjnu a listopadu 2008, na nichž byly představovány jednotlivé ateliéry a pedagogové školy. Info: www.kultura-brno.cz; www.atg.ffa.vutbr.cz

Prototype 3

Písmo a typografii studentů ateliéru Graf. design Fakulty multimediálních komunikací Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně bylo možné zhlédnout 13. 3.>1. 4. 09 v expozici 12. budovy bývalého areálu továrny Svít. Práce, vzniklé v rámci seminářů písma a typografie posledních 3 semestrů od 4 ročníků, představují jak typografické řemeslo – správné používání písma, tak projekty založené na kreativě s použitím písma jako dekorativního artefaktu. Z témat: typexperiment, absolut typ, typooeros, typooanimace, typooinstalace, kaligrafie a autorské knihy. (SBB uvažuje o repríze této výstavy v Galerii HaDivadlo Brno na podzim 09.) Lenka Baroňová

Design ÚK FSI VUT Brno

Výstavu studentských prací z Odboru průmyslového designu Ústavu konstruování Fakulty strojního inženýrství VUT v Brně uspořádala 20. 1.>20. 2. 09 Galerie UH2 v Uherském Hradišti. Výstavní prostory se nacházejí v nedávno zrekonstruovaném areálu uherskohradištských kasáren (Studentské nám.), kde nyní sídlí tři ateliéry detašovaného Ústavu vizuální tvorby Fakulty multimediálních komunikací Univerzity T. Bati ve Zlíně. Ústav, kde se v bakalářském stupni školí na 200 stu-

Ústav vizuální tvorby v Uherském Hradišti září novotou / V ateliérech desítky počítačů a většinou dívky – Nerušit! / Na chodbě zprava domácí pan ředitel V. Kovářik, rovněž domácí pedagog J. Svoboda a návštěvníci Ing. Milan Kabát z Brna a doc. Pavel Mazal z ÚK FSI VUT Brno / Na fotografii z vernisáže brněnští doktorandi David Škaroupka, Jan Zainer a jejich školitelé doc. Miroslav Zvonek a doc. Jan Rajlich / Záběr vystavených posterů v Galerii UH2

dentů, vede M. A. Vladimír Kovářik a působí zde dále např. designér ak. soch. Jiří Svoboda nebo i grafik doc. Vítězslav Švalbach z Brna a mnozí další. Vernisáž uvedl za domácí univerzitu V. Kovářik a za VUT v Brně doc. Radek Knořlíček, proděkan FSI, a doc. Jan Rajlich, text jehož vystoupení zde níže přetiskujeme:

Každý může být designér

Vážení přátelé,

moji kolegové z Odboru průmyslového designu ÚK FSI VUT v Brně mne pověřili tím, abych i za ně uvedl dnešní vernisáž.

Dovolte mi tedy se s Vámi podělit o několik vět o designu, o navrhování. Tentokrát jsem si vše, i když to nebývá mým zvykem, napsal... Nuže: Položme si otázku – Kde se bere v člověku touha navrhovat a vyrábět si věci, které potřebuje (nebo v dnešní době zhusť a nepotřebuje), touha vytvářet a dotvářet si prostředí, ve kterém žije, ve kterém se pohybuje? Takové a podobné otázky si pedagogové designu jistě kladou často, kladou si je během svého života určité však nejenom učitelé, ale snad každý – každý člověk. Odpověď bychom patrně našli už částečně v našich genech, v genetickém kódu člověka, v jeho prosté existenci, vlastně v tom, že naši předkové přežili, užívali světa kolem a vstřípli si určité návyky a zásady jak přežít, žít a užívat... Proto známé heslo z 80. let od jednoho z předních světových teoretiků a pedagogů designu Victora Papaneka (amerického Rakušana, mimochodem českých kořenů, který zemřel před 10 lety), tedy heslo, volně parafrázováno, „každý je designérem – a vše [myšleno kolem nás] je design“, toto heslo má svoji logiku.

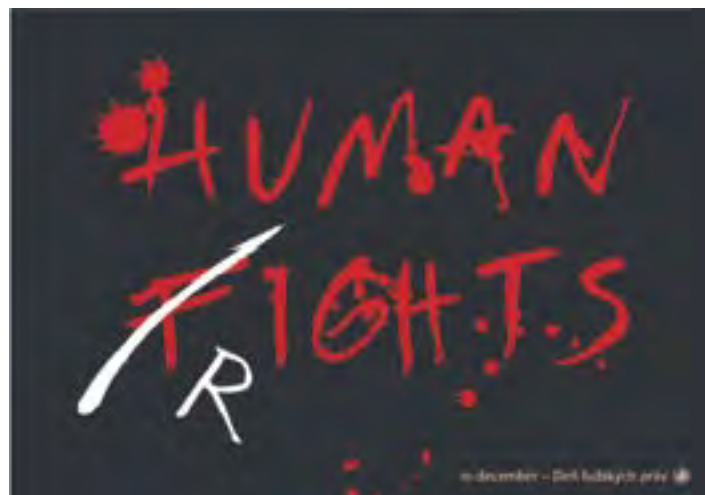
Učit něco, co každý denně používá, co je stále, od narození, celý život kolem něho, není zrovna snadné. Chce to dostatečné zkušenosti, zkušenosti různých přístupů a různých pohledů, chce to velkou empatii. Vcítit se do problémů zadání, do myšlenek, názorů a problémů zadavatele, zákazníka, a u nás, pedagogů i do pohledu studenta. Pokud si sám vzpomínám na moje vlastní vysokoškolská léta, to byl přelom 60. a 70. let, tak mně a zajisté i mým spolustudentům architektury, kolegům, šel velmi tak říkajíc na nervy akademismus. Byly nám prezentovány styly, závazné poučky, takzvané neměnná pravidla... a to vše vyústilo dá se říci celosvětově v generační pocit, který byl záhy označen jako post-modernismus. My jsme k němu dospěli ale úplně nezávisle vnitřně, sami od sebe.

Post-modernismus se netýkal jenom architektury, kterou jsem studoval (mimochodem já na rozdíl od některých svých kolegů architektů tvrdím, že architektura je design jako každý jiný design – a také v historii řada architektů byla i předními vynikajícími designéry a prakticky spoluvytvářela tento obor, formovala design), ale post-modernismus se uplatňoval např. v hudbě a dalších tvůrčích oborech. Šlo stručně řečeno o překonávání stylových bariér, o možnost svobodného vyjadřování se jakýmkoliv prostředky.

Nepochybují o tom, že i současní studenti vidí v tom, co jim sdělujeme zase my, jejich pedagogové, leccos, co jim jde proti srsti, s čím třeba nesouhlasí, nebo co by dělali jinak. Jen budoucnost však ukáže, v čem má kdo pravdu, respektive, že pravda není jen jedna (pokud nějaká objektivní pravda existuje vůbec).
 Pozměním-li nyní – na závěr – zmíněnou myšlenku Victora Papaneka „každý je designér“ – řekl bych, že každý *může být* designér...
 My bychom to mohli za takových dobrých 17 let existence Odboru průmyslového designu na VUT v Brně dokumentovat svými poznatky při vzdělávání zájemců o profesi designéra. Přicházejí k nám mladé dívky a hoši, vesměs, tedy z 95%, většinou designem a uměním nepopsané listy... a za 5 let studia obhajobou svojí diplomové práce prokazují, co se jim z jejich v úvodu zmíněné genetické výbavy podařilo vytáhnout, k čemu při hledání profilu své osobnosti dospěli. Stávají se designéry i podle diplomu.
 Je ale vidět nějaký rozdíl, rozdíl mezi člověkem – designérem bez diplomu a člověkem – designérem s diplomem?
 Otázkou jsem můj proslov uvedl, otázkou jej nyní i končím.
 Odpovědi hledejte možná i na této výstavě.
Jan Rajlich
 (Úvodní slovo vernisáže Design ÚK FSI VUT Brno, Galerie UH2, Uherské Hradiště, 20. 1. 09 v 15.00 h)

Z prieskumu na KD FU TU v Košiciach: Attila Tégllás, 4. roč., *Piktogramy* / Marcela Olšovská, 5. roč., *plagáty* 16. október Svetový deň výživy a 10. december Deň ľudských prav

Školy

Nový obor průmyslový design na FA ČVUT v Praze

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury, zavádí od podzimu nový řádný studijní obor „průmyslový design“. Více informací o konkurzech na místa pedagogů apod. na www.czechdesign.cz/index.php?status=c&clanek=1816&lang=1

4 ROKY V

V ústeckém ateliéru Vizualní design došlo 24. 2. 09 k nevšední události: odpoledne zde studenti obhajovali své klauzury, a nebyl by to ateliér pod vedením **Pavla Beneše**, kdyby svou klauzuru prezentoval běžným způsobem. Už samotné úkoly byly velmi nevšední: přednáška na téma výtvarného umění, čtvrtý ročník pak autorské čtení z připravované knihy 4 ROKY V, která uzavírá svými příběhy studia původního a prvního sextetu studentů tohoto ateliéru.

-vd-

Grafický prieskum na FU TU Košice

Už máme po sviatkoch, musíme pracovať a preto posielam niekoľko reprodukcí z prieskumu. Reprodukcie sú z TU v Košiciach, Fakulta umení, Katedra dizajnu, Ateliér dizajnu vizuálnych komunikácií, **doc. Jozef Haščák**, asistent Linda Marenčíková. Srdečne zdravím **Jozo Haščák**

Laboratoř designu

Již potřetí uvádíme rubriku „*Laboratoř designu*“. Vysokým i středním školám v ČR a SR v ní nabízíme publikování prezentačních, rozborových a teoretických článků, případových studií apod. pedagogů, akademických pracovníků a studentů (zejména doktorského studia) v rozsahu cca jedné tiskové strany čtvrtletníku SBB (max. 4 str. RKP – tj. celkem do 7 000 znaků i s mezerami, včetně názvu článku, klíčových slov a anglické anotace; v případě obrázků je třeba adekvátně zmenšit rozsah textu). Jednotný poplatek za otištění 900 Kč prosíme poukázat na účet SBB u KB Brno-město č. 79738621/0100 vždy do termínu uzavěrky příslušného čísla SBB. Tyto články dodané redakci SBB musí mít atributy vědeckého článku: název v českém nebo slovenském jazyce a jeho překlad do angličtiny, 5 klíčových slov, anotaci v anglickém jazyce o rozsahu do 300 znaků; obrazové přílohy v tiskovém formátu (.tiff, .jpg, .pdf; 300 dpi). Dodané články musí být již recenzované, jméno recenzenta bude uvedeno. Formální obsahová úprava by se měla řídit jako vzorem již v *Laboratoři designu* uveřejněnými články. Redakce SBB si vyhrazuje právo článek neotisknout v případě nedodržení daných podmínek.

Akademická redakční rada SBB

Akademickou redakční radu SBB tvoří kolegové – akademičtí pracovníci – profesoři a docenti z vysokých škol v ČR a SR, působící zejména v oblasti průmyslového a graf. designu a v příbuzných oborech. Přinášíme aktuální seznam členů rady: doc. ak. soch. Alexius Appl, **doc. Paed. Jiří Eliška**, prof. ak. arch. Jan Fišer, **doc. ak. mal. Jozef Haščák, ArtD.**, **doc. ak. mal. Pavel Choma**, doc. Ing. Jaroslav Jarema, CSc., doc. ak. soch. Ladislav Kfenek, ArtD., doc. ak. soch. Peter Lehocký, ArtD., doc. ak. mal. Karel Míšek, PhD., doc. ak. mal. Josef Mištera, doc. ak. soch. Peter Paliatka, ArtD., prof. ak. arch. Ing. arch. Ivan Petelen, PhD., **doc. Ing. arch. Jan Rajlich**, prof. Ing. Ivo Serba, CSc., prof. Ing. Štefan Schneider, PhD., **prof. ak. mal. Jan Solpera**, prof. ak. mal. Stanislav Stankoci, prof. ak. soch. Pavel Škarka, prof. ak. mal. Rostislav Vaněk, **prof. Ing. arch. Zdeněk Ziegler**, doc. ak. soch. Jan Zamazal a doc. ak. soch. Miroslav Zvonek, ArtD.

Hledání krásna / Search for beauty

Klíčová slova: Estetika, design, umění, historie, zlatý řez, hodnocení designu.

Annotation: The article deals with explanation about human understanding of design or art, against mathematical understanding of beauty.

1. Historie hledání „principů krásna“

Od nejstarších dob se lidé rádi obklopovali krásnými věcmi a zároveň se snažili vysvětlit, proč některé malby, sochy nebo budovy nás dokážou svou krásou nadchnout a jiné ne. Jedny z nejstarších dochovaných názorů spojovaných s estetikou můžeme nalézt už u Sókrata (4. stol. př. n. l.), pro kterého je krásné to, co je účelné. Naopak Aristoteles chápe krásné věci jako celek, který má všechny své jednotlivé části

dokonalé sladění. V období renesance se dokonalými proporcemi nejen lidského těla zabýval Leonardo da Vinci. V 19. století se estetice nebo také „krasovědě“ věnuje mnoho významných osobností, ale až ve 20. století se začínají hledat vztahy mezi estetikou, psychologií a matematikou. Vědci se snaží najít, zda se nedají principy „krásna“ popsat matematicky.

Nejstarší a nejznámější princip dokonalých proporcí byl v 19. století popsán jako „zlatý řez“. Jedná se o poměr přibližně 1:1,618 a geometricky ho lze vyjádřit jako poměr délek dvou úseček, který je shodný s poměrem delší z nich a součtu obou úseček. Tento poměr byl známý už v dávném starověku (Cheopsova pyramida, Šalamounův chrám). Na podobném principu byla stanovena i velikost tzv. „zlatého úhlu“. V 30. letech minulého století popisuje matematik George David Birkhoff krásu tvaru objektů jako poměr mezi řádem (pravidelnost, symetrie, vyváženost) a jeho složitostí. [1] Hodnota tohoto poměru popisuje krásu tvaru, kdy příliš jednoduché tvary působí nudně, naopak u složitých objektů nemusí být jejich krása „pochopena“. Platnost tohoto principu demonstruje Ewa Grabska, která hodnotí estetiku křivek při posuzování tvaru antických váz a amfor. [2]

Pokud se místo estetiky samostatných objektů začneme zabývat obsahem celé scény, začne nás zajímat estetika kompozice, jejíž principy psychického působení na člověka popsal už začátkem minulého století Wassilye Wasylyevich Kandinsky. [3] Následně matematicky vyjádřil David Chek Ling Ngo, který rozdělil scénu na samostatné objekty a pomocí vzorců dokázal popsat jednotlivé vlastnosti estetiky kompozice [4]. Například: vyvážení scény, symetrie, provázanost objektů, proporce objektů, složitosti, rytmus scény a další. Tyto metody výpočtu využívá například Tomáš Staudek při hodnocení estetiky rozmístění oken programů na ploše monitoru. [5] Dále například Herbert W. Franke určil přesnou hodnotu „nejkrásnějšího“ zaplnění plochy objekty. [6]

Barvy neodmyslitelně patří k umění a mezi první teoretické práce na tomto poli se zařadil Isaac Newton, který své objevy shrnul ve svém revolučním spisu Optika. Spojitost mezi barvami a psychologií pak hledá profesor Max Lüscher, který vytvořil test, jehož pomocí lze provést psychologickou analýzu osobnosti [7]. V dnešní době díky prudkému rozvoji počítačových technologií jsou barvy a barevné modely nejlépe popsány z celé nauky o estetice. Barevné harmonie, doplňkové barvy, teplota světla jsou všeobecně známé a používány nejen v architektuře, fotografii, ale také v grafickém nebo průmyslovém designu.

2. Aplikace estetických principů

Z výše popsaného vyplývá, že existuje mnoho matematických postupů, pomocí kterých lze hodnotit estetiku tvarů, kompozice nebo barev. Přesto se doposud nikomu nepodařilo vytvořit návod nebo postup, podle kterého by bylo možné obecně hodnotit estetiku uměleckých děl nebo dokonce vytvářet taková „esteticky dokonalá“ díla. Všechny principy hodnocení estetiky fungují na modelových příkladech, kde o jejich platnosti není pochyb.

Pokud se ale rozhodneme podle těchto principů posuzovat umělecké dílo nebo produkt průmyslového designu jako celek, narazíme na problém, jak všechna hodnotící kritéria spojit a dát do vzájemných vztahů. U grafiky a obrazů lze provést dekompozici na jednotlivé objekty a posuzovat vztahy tvarů a barevností mezi nimi. To ale nebude plně vystihovat individuální pocity člověka, protože lidské vnímání vidí v uměleckém díle mnohem víc než jen proporce tvarů, kompoziční rozmístění a kombinace barev. Lidé vidí a vnímají také myšlenku a záměr díla, které matematicky popsat nelze. Umělecký záměr díla může záměrně porušovat estetické principy z důvodu cíleného efektu na diváka.

Naopak tvary a kompozici lze většinou velmi dobře popsat u produktů průmyslového designu, které jsou z důvodu vyrobitelnosti také dobře matematicky popsitelné. Je třeba ale brát v úvahu, že daný výrobek nikdy neexistuje samostatně, ale vždy se nachází v určitém prostředí, které může svým designem doplňovat nebo se kterým může splývat, a podle toho je potřeba také hodnotit výsledný dojem z výrobku. Navíc při posuzování není možné hodnotit celý prostorový objekt, ale pouze jeho samostatné pohledy. Oblast průmyslového designu je navíc specifická tím, že kromě designu samotného je velký důraz kladen také na ergonomii a funkčnost. Proto subjektivní hodnocení „krásy výrobku“ může být podvědomě spojováno s funkcemi, které výrobek nabízí, nebo zkušenostmi, které uživatel získá při používání výrobku. Moderní design výrobku také bývá spojován s módní vlnou a vynikající hodnocení bývá udělováno neotřelým a novým návrhům. Výborným příkladem unikátního designérského návrhu může být například citrónový lis od Philippe Starcka, který svou jednoduchostí

a originálním řešením spojuje hranici mezi uměleckým dílem a průmyslovým designem. I po 20 letech toto dílo na nás působí svým nadčasovým designem a patří mezi ikony moderního designu. Přesto bychom v něm těžko hledali třeba náznak zlatého řezu, harmonii barev nebo perfektně vyváženou kompozici.

Philippe Starck – Juicy Salif, zdroj: <http://introtodesign.blogspot.com/2008/06/philippe-starck-juicy-salif.html>

3. Závěr

V dnešní době není dostatečně popsané a vysvětlené lidské vnímání vizuálních věmů a ani matematický popis estetických principů není na takové úrovni, abychom dokázali předem rozhodnout, zda daný výrobek nebo grafická práce vzbudí zájem a ohlas nebo se naopak zařadí mezi nezajímavé a všední produkty. Také snahy o vytvoření „dokonalého uměleckého díla“, které by dokázalo splnit všechny výše popsané matematické estetické principy, se zdají být utopií. Lidské chápání a vnímání estetiky je natolik složité, individuální, ale také ovlivněné výchovou, prostředím a osobními zkušenostmi, že nemůže existovat takové dílo, o kterém by bylo možné prohlásit, že je nejdokonalším lidským uměleckým výtvozem. Ale až budoucnost ukáže, zda hodnocení krásy a umění bude pouze lidskou doménou nebo zda někdy naučíme třeba počítač posuzovat krásu uměleckých děl stejně, jako to dělá podvědomě lidská mysl.

Použitá literatura:

- [1] Birkhoff, G. D.: Aesthetic Measure. Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1933
- [2] Denkowska, S., Grabska, E. J., and Marek, K.: Application of Birkhoff's aesthetic measure to computer aided design of vases. Machine GRAPHIC & VISION 3, 1/2 (1994), 69–75
- [3] Kandinsky, W. W.: Point and Line to Plane. New York, N. Y.: Dover Publications, Inc., 1979
- [4] Ngo, D. C. L., Teo, L. S., and Byrne, J. G.: A mathematical theory of interface aesthetics. URL: <http://turing.mi.sanu.ac.yu/vismath/ngo/index.html>
- [5] Staudek, T.: Exact Aesthetics: Object and Scene to Message. PH.D. Thesis, Masaryk University, Brno 2002
- [6] Franke, H. W.: Computer Graphics – Computer Art. Berlin, Heidelberg, DE: Springer Verlag, 1985
- [7] Lüscher, M.: Lüscher Colour Test, Remarkable Test That Reveals Your Personality Through Color, Pan Books, 1972, ISBN 978-0330028097

O autorech článku: Ing. Roman Kozubík (doktorand na Odboru průmyslového designu ÚK FSI VUT Brno), doc. Ing. arch. Jan Rajlich (školitel) / recenzent: Ing. Filip Plešinger, Ph.D.

Artsemestr '09 VŠUP

Na 450 mladých výtvarníků a designérů z 24 ateliérů (z Katedry architektury, Katedry designu, Katedry grafiky, Katedry volného umění a Katedry užitého umění) Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze vystavilo v rámci Artsemestru '09 své klauzurní práce v zimním semestru 2008/09. Komise (složená z vedení školy a kateder) práce vyhodnotila a navrhla ceny. Bylo uděleno pět katedrových cen v hodnotě 20 000 Kč a hlavní Cena rektora VŠUP 25 000 Kč. Ceny z designérských kateder byly následující: Cena za Katedru architektury Ida Čapounová (ateliér Architektura III, ved. prof. ak. arch. Petr Keil). Klauzurní práce – „Interiér knihovny“. Dnešní knihovna v sobě zahrnuje protikladné ambice stát se veřejným prostorem, přilákat co nejvíce lidí a zároveň být klidným studijním místem. Odlišné jsou i zvyky uživatelů z různých věkových skupin. Hlavním tématem klauzurní práce je prolínání rozdílných světů dospělých a dětí. / Cena za Katedru designu Hana Kurková (ateliér Design výrobků II Zlín, ved. prof. ak. soch. František Burian). Klauzurní práce – „Protiklady“. Hana Kurková na téma „protiklady“ prezentovala kolekci váz a svícen. Tyto jednoduché objekty jsou esencí absurdity a vtípu obsaženého v tématu. Objekty jsou formálně minimální, s drobným detailem, komunikující s divákem/uživatelé. / Cena Katedry grafiky Ateliér Grafický design a vizuální komunikace, ved. prof. ak. mal. Rostislav Vaněk. Klauzurní kolektivní práce – „Projekt Giovanni“. Nové soudobé řezy písma vycházející z kompozičních proporcí klasicistního písma BODONI a odkazující na osobnost Giovanniho Battisty Bodoniho. Soubor představuje 45 abeced, které studenti ateliéru vytvořili v průběhu jednoho semestru. / Cena rektora VŠUP Patrik Borecký, Štěpán Pech, Lukáš Prokůpek (Ateliér Fotografie vedený doc. MgA. Alexandrou Vajd a MgA. Hynkem Altem M.F.A.). Klauzurní práce – „Umělecká skupina Útok na výletu u Baltického moře“ / Součástí slavnostního udílení cen bylo také vyhodnocení Ceny za Ergonomii (viz str. 14).

• Za dvěma je již Artsemestr '09 / výstava klauzurních prací studentů VŠUP v Praze, které vznikly během letního semestru; uskuteční se 5.>11. 6. 09. Info: www.vsup.cz (z tiskové zprávy VŠUP)

Záběr z výstavy Eyes of China k zemětřesení v Sečuánu CN, která se konala v září 08 v Nanjingu CN, vlevo 2 plakáty Jana Rajlícha ml.

Zprávy ze zahraničí

Soutěže – nové akce

Trienále plagátu Trnava 2009

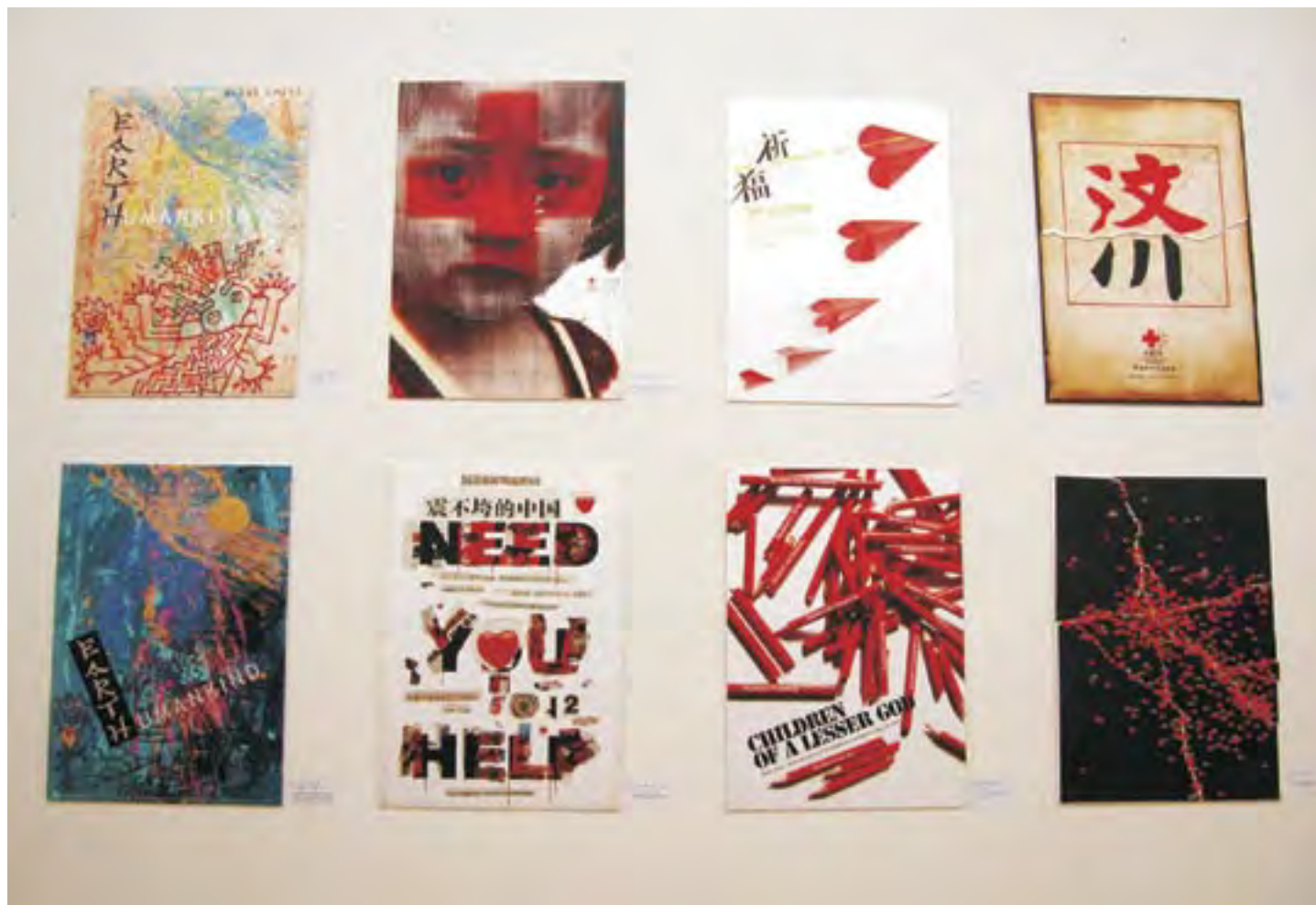
Verejná neanonymná mezinárodní sůtažná prehliadka plagátov a webových stránok sa uskutoční 21. 10.>18. 12. 09; Kurátori: Zdeno Kolesár, Katarína Gatialová. Hlavný organizátor TPT: Galéria Jána Koniarka v Trnave, spoluorganizátori: Trnavský samosprávny kraj, Slovenské centrum dizajnu v Bratislave, Vysoká škola výtvarných umení v Bratislave. Záštitu nad podujatím prevzala Icoграда. Súťažné kategórie A1 Plagát, profesionálni autori – jednotlivci a kolektívy; A2 Plagát, študenti vysokých výtvarných škôl; B Dizajn webových stránok. Udelené budú ceny: C. Andyho Warhola – Grand prix pre celkového víťaza TPT, 1. c. v kat. A1, 1. c. v kat. B – dizajn webových stránok, 1.–3. c. v kat. A2 a d. ceny. Podmienky v kat. A1/A2: max. 5 plagátov po 2 výtlačkoch vydaných od marca 2006, min. formát A1. Po skončení prehliadky budú exponáty ponechané v archíve TPT v GJK v Trnave. Plagáty s vyplnenou prihláškou je potrebné **zaslať do 15. 5. 09** na A: Galéria Jána Koniarka v Trnave, Zelený kričiek 3, Trnava 917 01, SK; T: +421 33 5511659; F: +421 33 5511391; E: tpt@gjk.sk, stofa@gjk.sk; www.gjk.sk/trienale/

Ten images for Ithaca 2009 / 10 obrazů pro Ithaku

Již po osmé je pořádána mezinár. soutěž na plakát na ostrově Ithaca GR, kterou podporují Greek Graphic Designers' Association a Design Museum of Thessaloniki. Letošní téma je „I“ (= já). „I“ znamená portrét sama sebe, co vidím v zrcadle, jak se vidím, jak mě vidí druzí... 10 nejlepších plakátů bude vylepeno v rozměru 200 x 60 cm v létě na promenádě, vítězové budou mít zdarma ubytování při vernisáži v červenci 09. 1. cena 1000 €, 2. c. 600 €, 3. c. 500 €. Každý může zaslat 2 návrhy (elektronicky), je třeba dodržet rozměry: výška 40 cm, šířka 12 cm. **Uzávěrka 20. 5. 09.** Info: Mrs Olympia Aivazithe design shop, Kriezí 1, 10553 Athens, GR; E: ithaca@thedesigntshop.gr; T: +30 210 3223410; www.thedesigntshop.gr

Trienále Banket for Five Stars Designers, Ósaka JP

„Banket pětihvězdičkových designérů“ zní název trienále plakátu, na které jsou již podruhé zvaní designéři přímo japonskými pořadateli –

Univerzitou umění v Ósace a Městem Ósaka. První „banket“ se odehrál v r. 2006, druhý bude otevřen 23.>28. 12. 09 v Galerii Univerzity a 23. 1.>14. 3. 10 v Muzeu moderního umění v Ósace. Zrodilo se tedy nové triennale plakátu. Pozvání designéři mohou zaslat až 2 plakáty vytvořené po 1. 1. 00, **uzávěrka** pro doručení plakátů je **30. 5. 09**, do 10. 4. měla být potvrzena účast. Jury, kde zasednou mj. David Madec, Musée de Louvre FR, Kenichi Iwaki, ředitel Národního muzea moderního umění Kyoto JP, Tomio Sugaya, kurátor Muzea moderního umění Ósaka JP, Keizo Matsui, vedoucí Art Institutu Univerzity umění JP ad., udělí 3 ceny v hodnotě 1,5 milionu jenů. Kontakt-A: Osaka University of Arts, Art Institute (Banquet for Five Stars Designers) secretariat, 469 Higashiyama Kanacho, Minamikawachigun, Osaka 585-8555, JP; F: +81-721-935746; E: 5star@osaka-geidai.ac.jp; www.osaka-geidai.ac.jp/

4. čínské mezinárodní bienále plakátu

Čtvrtý ročník CIPB se uskuteční v říjnu na West Lake v Hangzhou CN. V uplynulých 6 letech bylo CIPB organizováno Čínskou akademií umění, letos je sponzoruje Ministerstvo kultury Čínské lidové republiky jako součást West Lake EXPO v Hangzhou. Součástí budou tyto akce: 1. Čínské mezinár. bienále plakátu, 2. Výstava mistrovských prací z mezinár. bienále plakátu, 3. Vertical and Horizon – dokumentární analýza čínské a latinské typografie, 4. Čínské mezinárodní fórum designu, 5. Soutěž graf. designu Platinum Originality pro studenty. **Uzávěrka příjmu** plakátů na CIPB je **25. 6. 09** – pouze plakáty ofsetové nebo sítotiskové vytvořené po 15. 6. 07. Plakáty vybrané výběrovou porotou ohodnotí mezinár. jury: Wang Xueqing CN, Andre Baldinger FR, Shinnoske Sugisaki JP, Andrey Logvin RU a Harmen Liemburg NL. Výstava bude otevřena 26. 10.>3. 11. 09. Info-A: The 4th China International Poster Biennial, BOX 18#, Xiangshan Campus of China Academy of Art, No. 352 Xiangshan Zhuantang Town, 310024 Hangzhou, P. R. China; T: +86 (571) 87200266; +86 (571) 87200236; F: +86 (571) 87200222; E: cipb-caa@163.com; www.cipb.org

3. mezinárodní bienále plakátu v Bolívii, La Paz 2009

Bienále (BICeBe) organizuje Grupo Catalografica v La Paz BO. **Do 30. 6. 09** je možno zaslat 4 publikované plakáty vytvořené od června 2005. Kategorie: A) plakáty kulturní, B) politické a sociální, C) komerční, D) nepublikované plakáty na téma MIGRACE. Info: David Criado, President, Catalografica, T: +591 2 2247694; E: dcariado@grupocatalografica.com; www.grupocatalografica.com

3. mezinár. grafické bienále islámského světa Teherán

Íránská akademie umění organizuje 3. ročník mezinár. akce, tentokrát s mottem „civilizace islámu“. Ze zkušeností z uplynulých ročníků je možno vyvodit, že téma není striktně chápáno a zaměřeno jen na islámské země. Akci spoluorganizují Saba – kulturní a umělecký institut a Muzeum současného umění Palestiny. Vypsány jsou 4 kategorie: 1. plakáty, 2. obálky knih, 3. logo a typografie, 4. zvláštní kat. plakát na téma Palestina. Uděleny budou 1. cena 1500 €, 2. c. 1000 € a 3. c. 750 € (v každé kat.). Zaslat je možno nejvýše 3 plakáty vytvořené po 1. 1. 07, u knih po 1. 1. 03. **Uzávěrka příjmu je 15. 4. 09**. Výstava potrvá 19. 10.>19. 11. 09. Tajemníkem Bienále je Habibollah Sadeghi, ředitel Muzea moderního umění v Teheránu. Kontakty-A: No.53, Mozafer St, Taleghani Ave, Felestin Sq, Tehran, IR; T/F: +98 21 66487534; E: graphic@caiw.ir artacademy@honar.ac.ir; www.caiw.ir

9. mezinárodní triennale plakátu v Toyamě JP (IPT 2009)

IPT organizuje Muzeum moderního umění v Toyamě JP pod patronací Japan Graphic Designers Association (JAGDA), Tokyo Art Directors Club (Tokyo ADC) a Tokyo Illustrators Society (TIS). Uzávěrka IPT již proběhla 20. 3. 09. Práce posoudí mezinár. jury: Werner Jeker CH, Michel Bouvet FR, **Mitsuo Katsui** JP a Koichi Sato JP, hlavní cena je 1 milion jenů, dále bude uděleno 25 peněžitých cen. Výstava se uskuteční 18. 7.>27. 9. 09. Info-A: The Organizing Committee of IPT 2009 The Museum of Modern Art, Toyama 1-16-12, Nishinakano-machi, Toyama-shi, 939-8636 Japan; T: +81-76-421-7111; F: +81-76-491-3230

Graphisme dans la rue 2008 – 17ème édition

Za obdobných podmínek jako v minulých letech je organizován 17. ročník mezinár. soutěže plakátu „Grafika v ulici“ (potřetí jako mezinár. akce). Do 15. 3. 09 měli zájemci zaslat své plakáty do města Fontenay-sous-Bois FR, kde bude po výběru uspořádána výstava 30. 5.>30. 6. 09 a všechny vybrané plakáty budou též ke zhlédnutí na webu. Tři autoři obdrží cenu 1 500 €. Info-A: Graphisme dans la rue, Philippe Chat, Fontenay-en-Scenes, 166 blv. Gallieni, 94120 Fontenay-sous-Bois FR; T: +33 01 53992368; E: philippe.chat@lagaleru.org; www.lagaleru.org/

4th International Biannual Design Exhibition L. A. US

V Los Angeles US se 29. 6.>20. 7. 09 uskuteční 4. bienále graf. designu „United Designs“. Slavnostní recepce bude 11. 7. 09 v Main Gallery, California State University Northridge (CSUN). Výstavu spolu s CSUN podporují Korean Society Experimentation in Contemporary Design (KECD), American Institute of Graphic Arts (AIGA L. A., US), Korean Federation of Design Associations (KFDA), Korea Institute of Design Promotion (KIDP), Ministry of Foreign Affairs and Trade (MOFAT), Korea Tourism Organization (KTO) a Design Research & Education Lab (DREL). Do akce je možno **do 20. 5. 09** zaslat v kategorii a) Plakát na téma ohrožení světového život. prostředí (formát A1) a v kat. b) Praktický design (realizovaný tištěný projekt z období 2008–2009). Na výstavě se předpokládá 300 prací od 250 účastníků. Řediteli výstavy jsou Inyoung Albert Choi (vicepresident KECD & Hanyang University KR), David Moon (CSUN US), Scott Hutchinson (UCLA Extension US) a Don Tarallo (Bridgewater State College US). Info – E: aychoi@hanyang.ac.kr; www.designresearchlab.com/uniteddesigns.html

Poster Festival Ljubljana '09

Nadace Brumen (Brumen Foundation), která si klade za cíl dobrou kvalitu vizuální komunikace ve Slovinsku, bude 11.>16. 5. 09 pořádát „Poster Festival Ljubljana '09 / Climate Change (PFL '09)“. Výstava ze stejnojmenné Mezinár. soutěže plakátů pro designéry do 35 let bude otevřena 16. 5. 09. Bude to hlavní doprovodná akce 4. bienále vizuální komunikace ve Slovinsku. V organizačním výboru jsou Marjatta Itkonen FI, Radovan Jenko SI, Cyprian Koscielniak NL, Ranko Novak SI, Peter Skalar SI (President BF) a Mieczysław Wasilewski PL. Práce, které byly přijímány již během února 09, vyhodnotí mezinár. porota. Info-A: Fundacija Brumen / Poster Festival, Dolenjska 83, SI-1000 Ljubljana; T: +386-51371233; F: +386-14272593; E: info@posterfestival-ljubljana.si; www.posterfestival-ljubljana.si; www.ljubljana-posterfestival.si/

19. bienále humoru a satiry Gabrovo BG

Pod mottem „Svět vydrží protože se směje“ se 16. 5.>30. 9. 09 koná již 19. mezinár. bienále humoru a satiry v umění. 16. 5. v 11 h budou v Muzeu vyhlášeny mezinár. porotou ceny v kategoriích od plakátu přes karikatury po sochy... Info-A: Museum House of Humour and Satire, 68, Bryanska Str., P. O. Box 104, 5300 Gabrovo BG; E: humorhouse@globcom.net; humorhouse@mail.bg; www.humorhouse.bg/

Na snímku úvodní panel výstavy Frontières Invisibles v Lille

Výstavy

Frontières Invisibles, Lille FR

Mezinárodní akce s názvem „Neviditelné hranice“, na které participují z každé země EU grafický designér a fotograf, organizovala od loňského léta Galerie Lasécu v severofrancouzském městě Lille. Výsledkem je výstava, která trvá 14. 3.>14. 6. 09. Z ČR vytvořili pro akci plakát **Jan Rajlich ml.** a 2 fotografie Miroslav Myška. Info-A: Lasécu, 26 rue Bourjemois, F-59000 Lille; T: +33 (0)320470538; +33 (0)964450483; E: contact@lasecu.org; www.lasecu.org; Blog Frontières Invisibles: http://lasecu-frontieresinvisibles.blogspot.com/

Humor – Plakate aus aller Welt in Chotěbuzi DE

Nová budova muzea dkw (Dieselkraftwerk) Cottbus DE byla otevřena výstavou „Humor – plakáty z celého světa“. Ke zhlédnutí je kolem 150 plakátů z 20 zemí z posledních 30 let. Mezi 93 autory jsou zastou-

peni tito členové SBB: **Seymour Chwast** US, **Jochen Fiedler** DE, **Uwe Loesch** DE, **István Orosz** HU, **Volker Pfüller** DE, **Kari Piippo** FI, **Jan Rajlich** ml. CZ a **Niklaus Troxler** CH. Kurátorkou výstavy je Barbara Martinová. Katalog „Humor. Plakate aus aller Welt“ stojí 18 €. Výstava je otevřena 8.4.>28. 6. 09. A: Kunstmuseum, Dieselkraftwerk Cottbus, Uferstraße/Am Amtsteich 15, 03046 Cottbus, T: +49 (0)355 49494040; E: info@museum-dkw.de; www.museum-dkw.de

Konference – workshopy – akce

ED (European Design) Festival 2009

Na týden ED-Week Stockholm 2008 naváže ED-Festival v Curychu CH 14.>17. 5. 09. Proběhne zde ED-Conference (15.>17. 5.), udílení cen ED-Award (17. 5.) ad. Z programu: Brand logo, gewerk GmbH + Co. KG, Brand implementation, Studio Dumbar; Book layout, Lars Müller Publishers; Magazine, Lesley Moore; Original typeface, PARACHUTE; Poster, Isidro Ferrer asociados atd., účastníci vyslechnou přednášku **Niklausa Troxlera** CH a také český příspěvek Miscellaneous printed Jana Klosse & Jakuba Korouse. Pro studenty je konf. poplatek 95 € na den (3 dny 190), pro ost. 190 € na den, vstup na slavnostní vyhlášení 50 € (studenti polovic). Info-A: European Design Ltd., Sokratous 157, 176 73 Athens, GR; T: +30 210 9593033; F: +30 210 9523607; E: info@europeandesign.org; www.ed-awards.com/

Publikace – knihy – časopisy

IndexBook vyzývá k účasti na Ibasics

Dopis určený členům SBB jsme obdrželi od redaktorky N. Palacinové ze španělského vydavatelství IndexBook:

Vážení spolupracovníci, jsme nakladatelství designu v Barceloně a podporujeme a propagujeme vše ve vztahu k designu. Rádi bychom navázali reciproční vztahy s Vašimi členy. Právě jsme zahájili prodej naší ročenky SELECT G s výběrem nejlepší tvorby ze Španělska. Rádi bychom počítali také s účastí Vašich členů a návštěvníků Vašich webových stránek na našem dalším projektu nazvaném Ibasics. Tato kniha bude zahrnovat nejlepší design obalů, značek a tiskovin. Dík za pozornost! Núria Palacin, Editorial Department, Consell de Cent, 160 local 3, 08015 Barcelona ES; T: +34 934545547; F: +34 934548438; E: nuria@indexbook.com; www.indexbook.com/nuevo/basics-logos/

George Tcherny: Anonymous design

Útlá ale zajímavá knížka grafika George Tschernyho o anonymním designu vyšla v únoru pod názvem: Where would the button be without the button hole? (Kde by bylo tlačítko bez díry na tlačítko...). Vydal RIT Cary Graphic Arts Press, 32 stran; 19.95 \$. Info: <http://carypress.rit.edu>

Jochen Fiedler FUNDS*TÜCKE

Půvabnou dvojknihu (dvě vazby spojené jedněmi deskami) pro potěšení svých přátel, známých, klientů i veřejnosti vydal koncem r. 2008 po mnohaletém sběru materiálu čestný člen SBB **Jochen Fiedler** v Lipsku DE. Na 110 str. přináší na každé straně jeden graficky zpracovaný námět ze současnosti společenské, politické, kulturní...

Aktuálně

Zemřel Franciszek Starowieyski

Významný polský tvůrce expresivních surrealistických malovaných plakátů Franciszek Starowieyski (nar. 8. 7. 30 Bratkovka PL) zemřel 23. 2. 09 ve Varšavě PL.

Z 10. mezinárodního bienále plakátu v Mexiku 2008 (2)

(dokončení ze SBB 35/36)

Spojené státy mexické leží v Severní Americe. Zdůrazňuji to proto, že už jsem mnohokrát četl a slyšel z našich sdělovacích prostředků o Mexiku jako o státu jihoamerickém... V Mexiku mi byl ihned nápadný nový turistický kult, který byl vytvořen z kontroverzní dvojice – malířky Fridy Kahlo a muralisty Diego Rivery. Ti se objevují na suvenýrech všeho druhu, tričkách, keramice atd. Měl jsem tu i jedno nečekané „setkání“ s Brnem. Moji tlumočníci se stala mexická kulturní antropoložka Irena Chytrá (původem ze Sejšku, která studovala na Masarykově univerzitě v Brně). V Mexiku jsem i přes krátkost pobytu pozoroval úpadek tradiční lidové kultury a nesmlouvavou „globalizaci“ či spíše „amerikanizaci“. V době „dušiček“, jednoho z nejslavenějších mexických svátků, kdy se obchody i prostranství plní lebkami různých velikostí a materiálů a obětními oltáři – stoly naplněnými oblíbenými potravinami zemřelých, studenti už mluví jen o halloweenu... Uctívání zemřelých pestrobarevnými obrazy a modely lebek a koster je pro

Shigeo Fukuda v typické foto-póze s J. Rajlichem ml. na výstavě japonských plakátů při konferenci v Xalapě 30. 10. 08 / Fukuda sestupuje z měsíční pyramidy v Teotihuacanu (vlevo Eric Olivares, 2. 11. 08) / Na str. 23: O plakátu Mona Lisa z r. 1984, který ručně složil z vlaječek států celého světa (nechal si je pro tuto příležitost vytisknout), Fukuda nikdy nezapomněl říci, že mu J. Rajlich st. vytknul, že jedna z čs. vlajek (na pravém oku) je vzhůru nohama... / Na plakátu Look 1 se na Monu Lisu dívá „přilepen“ na zdi sám autor / Nahoře plakát pro výstavu vlastních projektů nonsensů v Tokiu 1974

Mexiko typické – na hlavním náměstí Zócalo se část jeho plochy dokonce proměnila v symbolický hřbitov – s vyrovnanými řadami hliněných hrobů s kříži... Hudební skupiny mariachi, které vyhrávaly před 18 lety na každém rohu, ale už skoro vymizely, sombrero a ponča téměř nikde, žebravé indiánky s batolaty jen zřídka... Je tu levně, ceny srovnatelné s našimi... V gastronomii ještě mexická superostrá strava převládá... Po první části článku o 10. mexickém Bienále plakátu v SBB 35/36 o porotě a o sympoziu v Xalapě jsem zamýšlel tuto druhou část věnovat víceméně zvláštnostem Mexika, zejména mexické stravy. Nedávná smrt Shigeo Fukudy pozměnila můj záměr, a tak věnuji toto druhé mexické ohlédnutí co se fotografií týče jemu. Shigeo jako vždy bavil posluchače, zapíval na večeři v Xalapě, podepisoval stovky katalogů a památníků... Na závěr jsme se setkali s Fukudou také v Mexico City při společné cestě autem mexicko-španělského grafika Erica Olivarese (přednášel na sympoziu Bienále Brno v r. 2006) na pyramidu v Teotihuacanu. Ten den, neděle 2. 11. 08, byl zakončen společnou večeří ve vyhlášené exkluzivní restauraci El Cardinal, kde jsme všichni tři ochutnali vedle typických tortil (kukuřičné placky) a nopálů (opuncie) například moles (čokoláda s chilli), chapulínes (smažené kobylky), escamoles (mravenčí vajíčka), chinicuiles (motýlí larvy) i aztécké „jídlo bohů“ huitlacoche (houbovitá plíseň z kukuřice)... Bylo to naše setkání poslední...

Jan Rajlich jr.

Velmistr optického klamu a nonsensu Shigeo Fukuda...

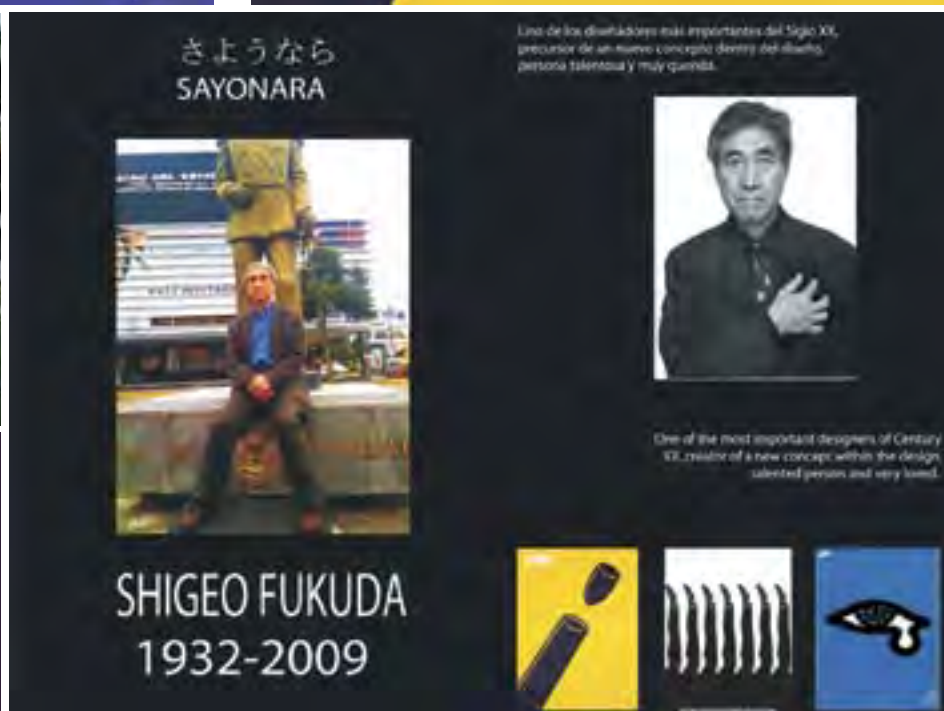
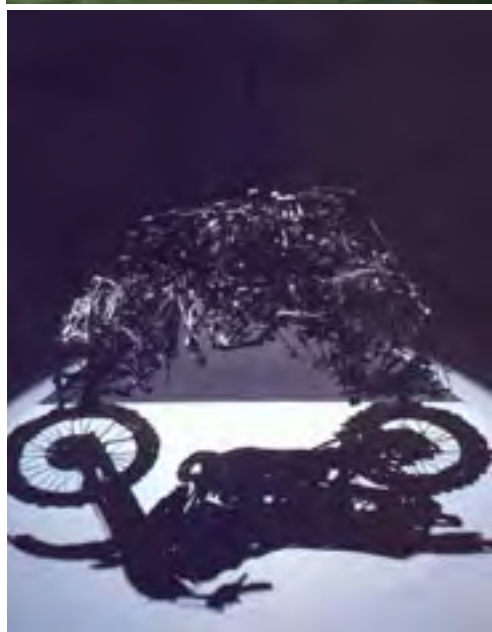
(dokončení ze str. 1)

O Shigeo Fukudovi by toho šlo napsat mnoho. Mnoho setkání, ale i mnoho práce... Jeho plakáty najdete např. na webové stránce: www3.icm.gov.mo/gate/gb/www.macauart.net/Gallery/ShowIndexE.asp?cid=165&id=146&topicName=. Desítky kolegů-grafiků uctívají památku Fukudy na www.posterpage.ch/exhib/ex222fuk/ex222fuk.htm/. Od června 09 bude na Tchaj-wanu otevřeno Shigeo Fukuda Design Museum, které pořádá výstavu pozvaných autorů „Homage to Fukuda“ (Tung-Fang Institute of Technology Tainan TW). Organizují se další výstavy: „Fukuda in Memoriam“, Poster Art Gallery, Cable Factory culture center, Helsinki FI, 29. 10.-31. 1. 09 / Homenaje a Shigeo Fukuda, 76 diseadores por sus 76 aos, 3. Intl. Biennial of Poster, La Paz BO; 19. 11.-3. 12. 09, www.76designersforfukuda.com/.

Nejlépe o Fukudově osobnosti vypovídá jeho dílo. Zde alespoň několik ukázek. Podívejte se sami na jen malý výběr ze stovek plakátů, značek, ilustrací, objektů a projektů „velmistra“ Shigeo Fukudy.... (JR)

Plakát Shigeo Fukudy pro konferenci OSN v Riu de Janeiro 1992 je více než symbolický, stejně jako jeho slavný plakát k výročí ukončení 2. světové války z r. 1975 / Dvoj pohledová socha „Ryba“ v Ping Tung TW 2009 (v blízkém Tainanu bude otevřeno v červnu muzeum Shigeo Fukudy, kam odkázal veškerou část svých děl) / Stránku s příspěvky světových grafiků o Fukudovi najdete na www.rootsmexico.net (na obr. titulní strana) / A ještě ukázky z mnohých Fukudových nonsensů: změř jídelních příborů vytvářející stín motorky, nepoužitelné keramické šálky...

